

text problem

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198140

UNIVERSAL
LIBRARY

ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ

ಆರ್. ಎ. ರಾವ್

ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಪ್ರಕಾಶನ,

ಹೈದರಾಬಾದ್ (ದಕ್ಷಿಣ)

ಮುದ್ರಕರು:-
ಅಜಂತಾಪ್ರೆಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್,
ನಾಂಪಲ್ಲಿರೋಡ್
ಹೈದರಾಬಾದ್-೨.

(ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೇರಿವೆ)

K 4103

ಪ್ರಕಾಶಕರು:-
ಸ್ವಾಮಿಲಂಬನ ಪ್ರಕಾಶನ
ಲೇಔ, ಸುಲ್ತಾನಿ ಬರೂರ್
ಹೈದರಾಬಾದ್, ೨.

ಮುನ್ನುಡಿ

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎ. ರಾವ್ ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಕೋರಿದುದು ಒಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಘಟನೆ. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೃತಿ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರಲು ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಸೇವೆಯಾದರೂ ಸೇರಲೆಂದು ನಾನು ಅವರ ಕೋರಿಕೆಗೆ ಒಪ್ಪಿದೆನು.

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಏರ್ಪರೂಪವನ್ನು ತಾಳಬೇಕಾದರೆ ಜೀವನವು ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಬರಬೇಕು. ಬಹುಮುಖ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಜೀವನವೆಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದಷ್ಟೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುವುದು. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ಏರಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲದ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಚಕವೃಂದ ಕಿರುಕತೆಗಳಿಗೆ ಒಲವುಮಾಡುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಆರ್. ಎ. ರಾವ್ ಇವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಕನ್ನಡದ ದೇವಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಸ್ತುಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಯುದ್ಧರಂಗ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಮರಂಗ. ಕಾಮರಂಗದಿಂದ ಬಂದ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ಬರುವ ಕತೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆದರಣೀಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳೂ 'ಉಷಾ', 'ಸ್ವತಂತ್ರ', ಮತ್ತು 'ಪ್ರಜಾಸುತ' ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗಾಂಧೀ

ಆಚ್ಛಾದುವು. ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಕತನ ಕಲೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೋರು-
ತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅವರ ಕತೆಗಳನ್ನೋದಿದರೆ ಎನ್ನಿಸಿದರು. ಮೊನೆ-
ಯಾದ ಅನುಭವ ಸಂಯಮ ಸಿರಿಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವಯಸ್ಸು ತುಂಬಿ
ದಂತೆ ಲೇಖಕರ ಕಲೆ ಪರಿಸಕ್ತವಾಗುವುದನ್ನು ವುರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ-
ವಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕತೆಗಳು ಘಟಿಸಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆ. ಪಾತ್ರಪೋಷಣೆ
ಘಟನೆಗೆ ಸೇರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಧ್ವನಿಗಿಂತ ವಾಚ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾ-
ಗಿದೆ. ಅನುಭವ ಆಚ್ಛಾದನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದೆ. ಆದರೆ ಆಯ್ದ ವಸ್ತು
ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಎನ್ನುವವರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಜಮಾದಾರರು ಇನ್ನೂ
ಯುವಕರು. ಇದು ಅವರ ಮೊದಲ ಕೃತಿ. ಇವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಕತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಪುಣ್ಯವು ಇವರಿಗೆ
ಲಭಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ವಾಚಕವ್ಯಂವವು ನಲುವೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು
ಹುರಿದುಂಬಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುಸೆಸು.

ಬಾಗ್ ಲಿಂಗಂಪಲ್ಲಿ
ಹೈದರಾಬಾದು-ದಕ್ಷಿಣ.
೨೦ ೨-೧೯೫೦

ಮಾನ್ವಿ ನರಸಿಂಗರಾವ್

ಅ ರಿ ಕೆ

ಭಾರತವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾದ ಮೇಲೆ, “ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಬಜೆಟ್”ನ ಹಣವನ್ನು ನಾಗರಿಕರು ಆರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ, ಅಥವಾ ಸೈನಿಕರು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಎಂಬ “ತಿಕ್ಕಾಟ” ತೀವ್ರವಾಗಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸೈನಿಕವೃತ್ತಿಯಿಂದ ‘ಅರ್ಥಚಂದ್ರಪ್ರಯೋಗ’ವಾಯಿತು. ಸೈನ್ಯವು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಏನೂ ಚಳವಳಿ ಹೂಡಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಗುತ್ತೇಗಾರಿಕೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರದ್ದೇ ಎಂಬ ಅಂಥ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ, ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಅಂಥಹವರದೇ ಕೈವಾದ ನಡೆದಿರುವಲ್ಲಿ, ‘ಮುಂದೇನು’ ಎಂಬ ಮಹಾ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತ ಅನಾಯಾಸ ದೊರೆತ ವಿರಾಮದ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ಬರೆದ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಇಂಥ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲಾ, ಸಾಹಿತ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುವ “ನನ್ನವರು ತಮ್ಮವರು” ಎಂಬ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದಿಂದಾಗಿ ನಿಷ್ಫಲವಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಈ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಏಳು ಕೃತಿಗಳಿವೆ. ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಸಮಾಜದ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋವೃತ್ತಿ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮುಂತಾದ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳು ಬಡ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗಳನ್ನು ಜನತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ರಕ್ಷಣೆಗ ದೂಡಿದುದು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಾಗಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟೆ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಯೋಧರು ಬಣ್ಣೆ ಸಲಾರದಷ್ಟು ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ನೋಣಗಳಂತೆ ಸತ್ತು-ಬೀಳುತ್ತಿರಲು, ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದ ಸಿಪಾಯಿಯೊಬ್ಬನು, ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು, ತಾನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮನ್ನಾ ರಾಯಣನನ್ನೇ, ತನ್ನ ಪಾಡನ್ನು ಆತನೂ ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಿಲಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ‘ಭದತಿ’ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ (ಭಾವನಾಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ). ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂದೀ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯರು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ‘ಬಿಳಿಯನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ’ಯಿಂದಲೂ, ಅಂಗ್ಲೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಇಲ್ಲದ ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೀಮನ್ನಾ ರಾಯಂಗನಿಗೆ, ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟ ಕೆಲಸವಾದ Cooks I. 'I. ವರ್ಗ ಬಿಟ್ಟರೆ ಗತಂತರವಿರಲಿಲ್ಲ! ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವೀತೆಗಳ ಉಪದೇಶವಾಗಿ, ಅವರಿಂದ ಸಿವಾಯಿಗೆ ಒಂದು ತರಹದ ಸಮಾಧಾನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎರಡು ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ 'ಆಧುನಿಕ ಭಗವದ್ವೀತೆಗಳ' ತಳಹದಿ. ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ 'ಆಗು ಹೋಗುಗಳು' ತಮ್ಮ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ, ಆ 'ಆಗುಹೋಗು'ಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸುರಕ್ಷಣೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ, ಹಣೆ ಬರೆಹ, ಕರ್ಮವೆಂದು ಬಂದುದಕ್ಕೆಲ್ಲ ತಲೆಬಗ್ಗಿಸುವ ನಮ್ಮ ಮನೋವೃತ್ತಿ "ಅದೂ ಯುದ್ಧದ ಸುಳಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು" ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಂತೀಯತೆ, ಜಾತೀಯತೆ, ಸಂಕುಚಿತತೆ ಮುಂತಾದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ದುರ್ಗುಣಗಳು ಹೇಗೆ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ತಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು, ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಬಂದ ಜನರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಲೆತು ಒಂದೇ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಪರಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ದೃಶ್ಯ "ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ" ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಟಕ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಾಹಿರವಾಗಿಲ್ಲ. (ಇದು ಸೈನಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.) ಭಾರತವನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅನೇಕ ಯಮಯಾತನೆಗಳಿಗೂ, ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗೂ, ಅಶಾಂತತೆಗೂ ಕಾರಣವಾದ, ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿರುವ "ಭಾರತದ ಹಿಂದೂಗಳೂ ಮುಸ್ಲಿಂರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು" ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ ಲೇಖನ "ಕೆಲವು ಅನುಭವಗಳು." 'ಪ್ರೇಮ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ, ಬಿಳಿಯರ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ಕುಂತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು, 'ದೀಪ'ವನ್ನು ಮೋಹಿಸ ಹೋಗಿ ರೆಕ್ಕೆ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುವ ಪತಂಗದ ಕರುಣ ಕಥೆ 'ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯ ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹ' ಎಂಬುದು. ಬಿಳಿಯರ ಅಧಿಕಾರದರ್ಪಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ, ಅವರಿಂದ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖದ ಆಶೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಮಾರಿಕೊಂಡು, ಕೇವಲ ಮದದಿಂದ ಭಾರತೀಯರನ್ನೇ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಂಡ ಅನೇಕ "ಮಿಸ್ ಬಾಬು ಸುಂದರಂ"ಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಯೋಧ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಅನುಭವದ ಮಾತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ W. A. C. (I) ದಳವನ್ನು ಮುರಿದು ಹಾಕಿದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅರಿತವರಿಗೆ ಇಂತ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ನಡೆದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಾವಧಿ ಜನರು, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹುತಿ-

ಯಾಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಹಿರಿಯರು, ಈಗಾಗಲೇ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ತೊಡಕುಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯಿಂದಲೂ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ “ಕಾರಸ್ಥಾನ”ಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧರಾಗಿರುವುದನ್ನು ‘ಎರಡು ಕೊಲೆ’ಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲು ವಿಧವಿಧವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಗಳಾದ ಪ್ರಾಣೇಶಚಾರ್ಯ, ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್, ಮತ್ತು ಬಿ. ಹ. ಇವಾಮದಾರ್ ಇವರುಗೂ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಮ್ಮದೇ ಕೆಲಸವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ವತಃ ಹೊಣೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಈ ರೀತಿಸಂದರವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಕೇಶವ ಅಶ್ವಂಕರರಿಗೂ, ಅನಾಮಧೇಯ ಹಾಗೂ ಅಪರಿಚಿತನೊಬ್ಬನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ, “ಏನೋ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡದೆ, ವಿಸ್ತೃತ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಅತೀರ್ವದಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಮಾನ್ವಿನರಸಿಂಗರಾಯರಿಗೂ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಭಗವಾನ್ ಇವರಿಗೂ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಮಣೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ತಪ್ಪೋ, ಒಪ್ಪೋ, ಅಂತೂ ಬರೆದಿದ್ದಾಗಿದೆ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಕಂಡಿದ್ದು ಕಂಡಹಾಗೆ, ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ, ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದು ಸ್ವನಿಕನಲ್ಲಿ ಜಿಳಿದು ಬರುವಂಥ ಗುಣ. ವಾಚಕರಿಗಂತೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ದೈದರಾಬಾದ್

೨೦-೨-೫೦

ಆರ್. ಎ. ರಾವ್

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

(೧)	ಆಧುನಿಕ ಭಗವದ್ಗೀತೆ !	
	[ಅ] ಬಗವಂತನ ಅವತಾರ	೧
	[ಬ] ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ೧. ಟಿ. ಉಪಾಚಾರ !	೧೩
(೨)	‘ಅದೂ ಯುದ್ಧದ ಸುಳಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು’ !	೨೭
(೩)	ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ !	೩೬
(೪)	ಕೆಲವು ಅನುಭವಗಳು	೪೮
(೫)	ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯ ಪ್ರೇಮವಿವಾಹ	೫೩
(೬)	ಮಿಸ್ ಬಾಬುಸುಂದರಂ	೬೦
(೭)	ಎರಡು ಕೊಠಿಗಳು	೭೦

ಅವಗಣೆ

ಷ್ಠಮೆ, ತ್ಯಾಗವೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತ

ತಾಯಿ ಕಾವೇರಿಯ

ಸವಿನನನಿಗೆ

ಮುದ್ರಿಸು

ಆರ್. ಎ. ರಾನ್

ನಿಮ್ಮ ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು

“ ಏ ಶಿ ಯ ನ್ ”

ಅಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್ .

(ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿದ್ದು)

ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಮೆನಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ

ಜೀವ, ಬೆಂಕಿ, ಮೋಟಾರ, ಹಾಗೂ ಬಗೆ ಬಗೆಯ

ಪ್ರಮುಖ ಭಾರತೀಯ ಸಂಯೋಜಿತ ಕಂಪನಿ

(೧೯೧೦ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು)

ಏಶಿಯನ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್, ಬಲ್ಲಾರ್ಡ್ ಎಸ್ಟೇಟ್,

ಬಾಂ ಬೆ ರಿ.

ಪೋಸ್ಟ್ ಬಾಕ್ಸ್ ೬೧೧

ಟೆಲಿ: ೨೦೫೧೬

ಭಾರತ, ಸಿಲೋನ್, ಮಾರಿಶಿಯಸ್ ನ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ

ಶಾಖೆಗಳಿವೆ

ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯವಹಾರವು

ರೂ. ೧೦,೦೦,೦೦,೦೦೦ ಕ್ಕಿಂತ ಮಿಕ್ಕಿದೆ

ಕಂಪನಿಯ ಸ್ವತ್ತು

,, ೨,೬೮,೦೦,೦೦೦ ,, ,,

ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ

ಒಟ್ಟು ಮೊಬಲಗು

,, ೧,೩೦,೦೦,೦೦೦ ,, ,,

ಜೀವನಿಮಾ ಸಂಚಿತನಿಧಿ

,, ೨,೩೫,೦೦,೦೦೦ ,, ,,

ಕೆ. ಗಣಪತಿ

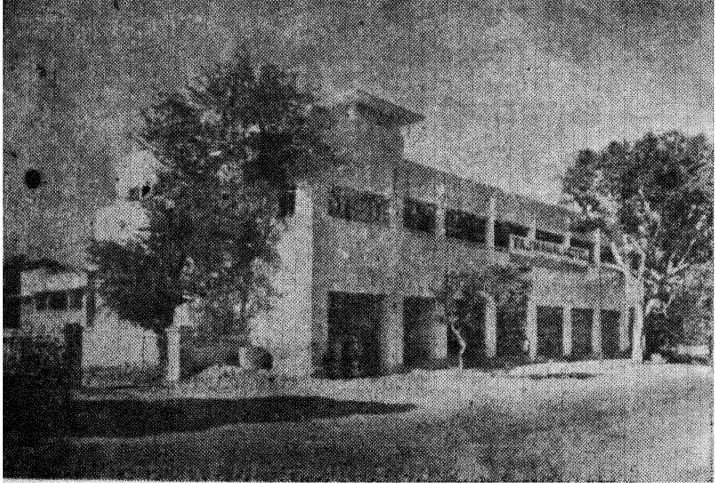
ಪ್ರಾಂಚ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್,

೯೫ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಸಿಕೆಂದರಾಬಾದ್-೨.

ಫಲಹಾರ ಮಂದಿರವನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಭೋಜನ ಹಾಗೂ

ನ ಸ ತಿ ಗೃ ಹ

ಶಾ ಜ್ಞ ಮ ಹ ಲ್ಲ ಹೊ ಟ್ಲೀ ಲ್

ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪಾಕ ಪಠನಣೆ! ಸಂಪೂರ್ಣ ನಸೀನ ಉಪಕರಣಗಳು!!

- ⊗ ರುಚಿಯಾದ ಮತ್ತು ಗೃಹಪಾಕಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯಾದ ಖಾದ್ಯ
- ⊗ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪುಕಾರದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು
- ⊗ ವಿನಮ್ರ, ಚೋಕ್ಟ ಮತ್ತು ಘನವಾದ ಸೇನೆ
- ⊗ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಸ್ನಾನಗೃಹ ಸಹಿತವಾದ ಒಂಟಿ ಮತ್ತು ಜೋಡಿ ಕೋಣೆಗಳು ಕುಟುಂಬ-
ಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಯಿ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ
ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಾಧಿಕ ಅಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾಲೋಚಿತವಾದ ಹೋಟೆಲ್

(ಸೂತವಾದ ದರಗಳು)

ಒಮ್ಮೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಿನಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ

Grains:

"COURTESY"

ಕನ್ನಿಕಾ ವ್ರಾಡಕ್ಕಸ್

ವೀನಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್, ರಿಸಾಲಾ ಅಬ್ಬಿಲ್ಲಾ, ನಿಜಾಮ್‌ಶಾಹಿರೋಡ್,
ಹೈದರಾಬಾದ್-ದಕ್ಷಿಣ.

ಶ್ರೀಷ್ಠತಮ 'ಪ್ರಭಾ' ಸುಗಂಧ ಆಡಕೆಪುಡಿ, ಮತ್ತು
'ಕನ್ನಿಕ' ಬ್ರಾಂಡ್ ಸಾಂಬಾರ್, ರಸಮ್ ಹಾಗೂ
ಚಟ್ಟಿಪುಡಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವರು, ಮತ್ತು

ಮೆಸರ್ಸ್ ಹರ್ಷ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ,

ಶಿವಾಜಿರೋಡ್, ಮೈಸೂರ್, ಇವರಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಹಾಲುನುಡಿ ಮತ್ತು ಟಾಯಲೆಟ್ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ
ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸೋಲ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್

ಶ್ರೀಷ್ಠತಮ ಉಪಹಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ರುಚಿಕರ ಖಾದ್ಯಗಳಿಗೆ

ವಸಂತ ವಿಹಾರ

ಅಬಿಡ್‌ರೋಡ್, ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ (ದ)
ಮತ್ತು

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್

೧೫೭, ಕಿಂಗ್ಸ್‌ನೇ, ಸಿಕ್ವಿಡ್ರಾಬಾದ್ (ದ)
ಇವುಗಳನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ.

ಗೊತ್ತೆ? ಜಾಹೀರಾತಿನಲ್ಲಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಉತ್ಕರ್ಷದ
ಕೀಲಿ ಕೈ!

ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಸಾರ, ಉದ್ದಿಮೆ ಮಂದವಾಗಿದೆಯೆ?

ಹಾಗಾದರೆ, ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ರಾಯಭಾರಿಯೆಂದು
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೆಸರು ಸಡದ

'ಸಾಧನಾ' ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿ,

ಚಮತ್ಕಾರಿಕ ಪ್ರತಿಫಲ ನಿಮಗೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟು ಗಂಟು!

ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ?

ನಿಯೋ ಮೈಸೂರ್ ಕೇಪ್

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್

ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ಮತ್ತು ಲಾಡ್ಜ್‌ಗೆ
ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ್, (ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ರೆನೇಷನ್ ಆಫೀಸಿನ ಎದುರಿಗೆ)

ಹೈದರಾಬಾದ್-೨.

ಮಿತನಾದ ದರದಲ್ಲಿ ಆರಾಮ, ಹಾಗೂ ಚೊಕ್ಕನಾದ
ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ಒಮ್ಮೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ

ಆಧುನಿಕ ಭಗವದ್ಗೀತೆ!

ಭಗವಂತನ ಅವತಾರ

ಅಂದು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. ಇದೇ ಈಗ ರಾತ್ರಿಯು, ಹನ್ನೆರಡು ಘಂಟೆಗಳ ಘೋರ ದಾಳಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, “ಬೆಳಕಿನ” ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ತನಗೆ ಗಂಡಾಂತರವಾದಂಥ ಬೆಳಕಿನ ಗೂಢಚಾರರೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಿಡದೆ, ಸದೆಬಡಿದು ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಏಶಾಲಗಗನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗಿ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ, ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೂ ಬೀರಲು ಮದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಆವರೆ ಇದು ಏನು? ಈಶಾನ್ಯ ವಿಕಿನ್ಯಲ್ಲಿ “ಮೋಡರಾಜನು” ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮುಂಬರುವ ಆಕ್ರಮಣದ ಚಿನ್ನೆಯೆಂಬಂತೆ ಸೇನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾದಂಥ ಪ್ರಚಂಡ ಮಾರುತವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು. ಮೋಡರಾಜನ ಸೇನೆಯು ವಾಯುವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೇ ಮೊದಲಿಟ್ಟಿತು. ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಮೋಡರಾಜನು ಮಾರುತನ ರಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಅಪಾರವಾದ ಸೇನೆಯ ಬಲದಿಂದಲೂ, ರಾತ್ರಿಯ ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಗಗನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಳಗವೇ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕೆಳ ಬರುತ್ತಿರುವ ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲುಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಘೋರ ಕಾಳಗದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಪರಾಜಿತವಾದ ಬೆಳಕು, ಇದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಮಯವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತನ್ನ ಅಳಿದುಳಿದ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಶತ್ರುದಳವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು,

ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿ, ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ಏಜಯದ ಪರವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಕೊಡಲು ಆಗಾಗ ತನ್ನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಇತ್ತ ಕಡಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲೆಯೂ ಸಹ ಅದೇ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹಾಹಾಕಾರ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ರೋದನ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಚೀತ್ಕಾರ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡುವಂತಹ ಮತ್ತೊಂದು ಭೀಕರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ತಲೆಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ವ್ರಸಂಚದಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಸೇನೆಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ರಣದೇವಿಗೆ ಒಲಿ ಆರ್ಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಜರ್ಮನ್, ಇಟಾಲಿಯನ್, ಜಪಾನ್ ಮತ್ತು ಇವರ ಸಹಾಯಕರಾದ ಓಕ್ಕುಳಿದ ಜನಾಂಗಗಳವರೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅಮೆರಿಕನ್, ಬ್ರಿಟನ್, ರುಸಿಯನ್, ಚೈನೀಸ್, ಕೆನಡಿಯನ್, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್, ಇಂಡಿಯನ್, ಸೌತಾಫ್ರಿಕನ್ ಮುಂತಾದವರೂ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಿಮಿಷದಲ್ಲೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರು ಸತ್ತುಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನಸಮೂಹವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೃಗಾರಿಕೆಯ ತವರೂರಾದ ಕಲಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾದ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳು, ರಾಜಧಾನಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಿಮಿಷದಲ್ಲೂ ನಡೆಯುವ ಬಾಂಬುದಾಳಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಧೂಳಿ ಪಟವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ವಸುಗೂಸುಗಳು, ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಂಗಸರು, ಮುದುಕರು ಎಂಬ ಯಾವ ಭೇದಭಾವನೆಯನ್ನೂ ಇಡದೆ ಬಾಂಬರ್ ವಿಮಾನಗಳು ತಾವು ಹೋದ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವನಾಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅತ್ತ ಕೊಟಿಗಟ್ಟಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಯಮಾಡಿ, ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳ ಸುಂದರ ಭವನಗಳೂ ಇತ್ತ ಭಿಕ್ಕಾರಿಗಳ ಹೆರಕುಮುರುಕು ಗುಡಿಸಲುಗಳೂ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ “ಯುದ್ಧ”ವೆಂಬ ಕಾಳ್ಗಿಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ, ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುವವರು ಎಷ್ಟುಮಂದಿ, ಮಾನಹಾನಿಗಾಗಿ ಸಾಯುವವರು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ!

ಇದೇನು ಇಸ್ವತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಪಂಚವೋ ಅಥವಾ ಯನುಧರ್ಮರಾಜನ ನರಕಶಾಲೆಯೋ ?

ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮೂಡರಾಜನು ತನ್ನ ಅಕ್ರಮಣವನ್ನು ಭೂಲೋಕದ ಮೇಲೂ ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿ ಅತಿ ಭೀಕರವಾದ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದನು. ಹೇಳು ಹೇಳುವಸ್ವರಲ್ಲಿಯೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನೀರೇನೀರಾಗಿಹೋಯಿತು.

ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ ವ್ರಹ್ಮತಿಯೇ ರೌದ್ರಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಬೀಗಿರುವಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾದಂಥ ಕ್ಷೀರಸಾಗರವು ಈ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದೇ ಇರಲು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ? ಎಷ್ಟೋ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರವು ಇಂದು ಮನದಿಂದ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪರ್ವ-ತಾಕಾರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಬೀಳುವ ಆಲೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ರಭಸದಿಂದ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುವುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಭಯಂಕರ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ, ಸಪ್ತಮಹಾಸಾಗರಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮನಬಂದಂತೆ ಕುಣಿಸಲು ಕಾತುರನಾದ ಪ್ರಚಂಡವಾಯುವಿನ ಬೀಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ 'ಭರ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ವಾತಾವರಣವೆಲ್ಲವೂ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆಲೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕಿದ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಕ್ಷೀರಸಾಗರ-ದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಆದಿಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಮನದಲ್ಲೂ ಪಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಳವಳವೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ಮಲಗಿದ್ದವನು ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಆತನ ಸಾದದ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು, ಸಾಕಾಗಿ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಪತಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ನಿವ್ರಾಭಂಗವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು, ಹಾಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಪ್ರಕೃತಿಯು ತಾಳಿದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡರೂ, ಪತಿಯ ಸಾನುಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆ

ಯುಳ್ಳವಳಾದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೆದರದೆ, ಹಸನ್ಮುಖಳಾಗಿ ಪತಿಯ ಮುಖದ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕಳವಳವು ಆತನ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಆಕೆಯ ನಗುಮುಖದಿಂದ ನಗೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಮೈಬೆವರಿಟ್ಟಿತು. ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿತು. ಮಾತನಾಡಲು ಬಾಯಿಬಾರದು. ಪಾರ್ವತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವನನಾಸನನ್ನೂ, ಸೀತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕುರಂಗವಾಸನನ್ನೂ, ಭಗವತನಾತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದ ಆಕೆ ತನಗೆ ಮತ್ತೇನೋ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರ ಬಂದಿತೆಂದು ಊಹಿಸಿದಳು. ತುಲಕಂಪಿಸುತ್ತಿರಲು ಬಾಹ್ಯದ ದೂರಿಸಂತೆ ಕಂಡಿದ ಮುಖವನ್ನು ಪತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿ, ಬೆದರಿದ ಪಂಗಿಯಂತೆ ಇರುವ ನಯನದ್ವಯಗಳಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಂತ್ಪ್ರಸಬ್ಧೀಕೆಂದು ಬೇಡಿದಳು. ಆದರೆ, ಏನೋ ಗೂಢಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಆಕೆಯ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಇದೇ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಆದಿಶೇಷನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅತ್ತ ಇತ್ತಲಾಗಿ ಅಲುಗಾಡಿಸಲು ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ನೋವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾ ಮೈಯನ್ನು ಹಾಗೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೊಮ್ಮೆ ಕೊಂಚಕೊಂಚವಾಗಿ ಹೊರಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆತನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಈ ತೆರನಾದ ಸ್ಥಾತಂತ್ರವನ್ನು ಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಸಮುವ್ರವು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಉಕ್ಕೇರಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಅಲೆಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಹದ್ದು ಮೀರಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮಹಾಶಕ್ತಿಯುತನಾದರೂ ಲೋಕವೇ ಕಂಡರಿಯದ ಈ ತೆರನಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನೂ ಸಹ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲನಾದಂಥ ಸಾಗರದ

ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಾಡದಂತೆ ನಿಲ್ಲಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದನು. ಆತನ ಮನದಲ್ಲಿ
 ಜೊಡ್ಡ ಅಂಶೋಳನವೇ ಎದ್ದಿತು. 'ನೋಡು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೇನು ?
 ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇ ಒಡೆಯರಾಬ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ
 ಭಾರವು ನಿನ್ನದಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ
 ಸ್ವಾಮಿಗೆ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿಕೊಡಲು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿ,
 ರಕ್ತಮಿಂದು ಹೋರಾಡುವ ಯೋಧನಂತೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ತನ್ನ
 ಜನಾಬ್ಧಾರಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗ-
 ಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು ಪ್ರಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಇಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಗಡ
 ಯೋಡಿದಾಡಿ ಗೆದ್ದವರುಂಟೆ? ಆನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ವಾಯಾಮವಿಲ್ಲದೆ
 ಇದ್ದ ಅದಿರೇಷನು ಬಹುಜೇಗ ವಣಿದು ಹೋದನು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ
 ಸರ್ಪಗಳೇ ಬುಸುಗುಟ್ಟುವಾಗ ಜೊಡ್ಡ ರಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅದಿರೇಷನ
 ಬುಸುಗುಟ್ಟುವಿಕೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ರಬ್ಬವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ?
 ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳು ಒಂದರನೇತೊಂದು ಹಾಕುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು
 ಬಡಿತಕ್ಕೂ ಅದಿರೇಷನ ರಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ದೃಢಚಿನ್ಮೆ ಮುರಿಯುತ್ತಾ
 ಬಂದಿತು. ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಆತನು ಅಲೆಗಳ ಸ್ವಾಧೀನನಾಗಿ ಅವುಗಳ
 ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಸಾಗರವ ಮೇಲೆ ಹೊಯ್ದಾಡಲು ಪ್ರಕ್ರಮಿಸಿದನು.

ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅದಿರೇಷನ ಬುಸುಗುಟ್ಟುವಿ-
 ಕೆಯ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಆತನು ಇನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಅಲೆಗಳ ವೆಟ್ಟಿಗೆ
 ನಿಲ್ಲಲಾರನೆಂದು ಹೊಳೆದು ಹೋಯಿತು. ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಮನೆಯ
 ಕಾಲಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿಸಿಂದಲೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಒಂದ
 ಆಕೆಯ ಪಾದಗಳೆರಡೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಜೋತು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅದಿರೇಷನು
 ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಹೊಯ್ದಾಡಲು ಪ್ರಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ ಅಲೆ ಆತನ
 ಬಾಲನನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕುಳಿತು
 ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆ ಅಬುಗಾಡುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ. ಕಾಲುಗಳೆ-
 ರಡನ್ನೂ ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲು ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ

ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಸಫಲವಾಗದೆ ಈಗಲೋ ಅಗಲೋ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವೈರಿ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಜರ್ಮನರು ಎಸೆದ ಒಂದು 'ಜಲಸ್ಫೋಟಕ' ಯಂತ್ರವು ತೇಲುತ್ತಾ ಮುಳುಗುತ್ತಾ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರ ವನ್ನು ದಾಟಿ, ಕ್ಷೀರಸಾಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅಲೆಗಳು ಆದಿಶೇಷನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವೋ ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೇ ಜಲ ಸ್ಫೋಟಕ ಯಂತ್ರವನ್ನೂ ಸಹ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರವಾಹದ ಜೊತೆಗೆ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳು ಒಂದುಗೂಡಿ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ತೇಲಿ ಹೋಗುವುದು ಸಹಜವಾದುದರಿಂದ ಜಲಸ್ಫೋಟಕ ಯಂತ್ರವು ಬರು ಬರುತ್ತಾ ಆದಿಶೇಷನ ತನುವಿಗೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ತೇಲುತ್ತಾ ಆತನ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರವಕ್ಷಣಿ ಮಾಡಹತ್ತಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಯಂತ್ರ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ- ದೇವಿಯು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಭಾಗವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಆಕೆ ಸುಕೋನುಲವಾದ ಸಾವದ್ವಯಗಳಲ್ಲಿ ಥರಿಸಿರುವ ವಜ್ರ ಪೃಷ್ಠೋರ್ಮದಿಂದ ಕೆತ್ತಿರುವ ರನ್ನದ ಕಾಲುಂಗರ ಗೆಜ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಸೋಂಕಿದೊಡನೆ ಕಿವಿಯನ್ನು ಬೇಧಿಸುವಂತಹ ಮಹಾಶಬ್ದದೊಡನೆ ಸಿಡಿಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ನಭೋಮಂಡಲವನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಚೇತ್ಕಾರವು ಕೇಳಬಂದಿತು.

ತಿರುಗಿ ವಾತಾನರಣದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವಿಂದ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮ- ದೊಡ್ಡ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಲೆಗಳ ಆಸ್ಪದಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಬೀಸುವಿಕೆಯೇ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತೇ ವಿನಾ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ- ಹೋಗಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಚೀವರಾಶಿಗಳ ಒಂದು ಶಬ್ದ, ಒಂದು ನಗೆ, ಒಂದು ಕೂಸು, ಒಂದು ಚೇತ್ಕಾರ ಯಾವುದೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅಡಗಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಆದಿಶೇಷನ ಬುಸುಗುಟ್ಟುವಿಕೆಯೂ ನಿಂತುಹೋಗಿತ್ತು.

ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆಗತಾನೆ ದಿನಕರನು ಮೇಲೇಳಲು ತನಕ-
 ವಡುತ್ತಾ ನಾಯುಮಂಡಲ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೋಡವು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿ-
 ದ್ದರೂ ಸಹ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ-
 ಕೊಂಡು 'ಯುದ್ಧ'ದಲ್ಲಿ ತನಗೇ ಜಯವಾಯಿತೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು
 ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆತನ ಮುಖ ಲಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಆತನ
 ವಿಜಯವು ಕ್ಷಣಿಕವಾದುದೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ~~ನುಳಿಯು~~ ನಿಂತು
 ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತುಂತುರು ಹಸಿಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೊದಲೇ
 ಭಳಿಗಾಲವು ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಜನನರಿ ತಿಂಗಳು.
 ಮೇಲಾಗಿ ಮೋಡ ಕೂಡುಕೊಂಡಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲವೂ
 ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆಯು ಬಿದ್ದು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಶೀತಲ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿ-
 ದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಭಳಿಯ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ತಿಂಗಳು. 'ಭರ್'
 ಎಂದು ಬೀಳುವ ಗಾಳಿಯು ಮೃದು ಮುಖಕ್ಕೆ ಸೂಂಕಿದರೆ ಹರಿತನಾದ
 ಚಾಕುಪಿಸಿದ ಕೊರದಂತ ನೋವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
 ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬರುವವರೂ ಕಡಿಮೆ. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಿತಿ-
 ವಂತರು, ಗಾಢಾನಲಿ ಸೂಟಿ ಮತ್ತು ಗ್ರೇಟ್ ಕೋಟ್‌ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ-
 ಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವವರೂ ಕಡಿಮೆ. ಕಡುವಿದ್ದರೂ ಎಂದೂ
 ಕಾಣದ ಇಂದಿನ ಭಯವು ಮನೆಯ ಒಳಗಡೆ ಇರುವುದೇ ಲೇಸೆಂದು
 ಬಗೆದು ಬಾಗಿಲು ಕಿಟಕಿಗೊಟ್ಟು ಭವ್ಯವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಪ್ರಿಯೆ
 ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಕೈ ಮೈಗಳನ್ನು ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹರಟೆ
 ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಒಡವರಿಗೆ ಈ ಅದೃಷ್ಟವಲ್ಲವೆಂದು ಬರಬೇಕು?
 ಭಳಿಯೋ, ಗಾಳಿಯೋ, ಮನೇ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ-
 ಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದರೇ ಎಂಬ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯುಂಟು. ಅದನ್ನು
 ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದುದರಿಂದ ಭಯವೆಂದಿ ಏನಯವನ್ನೇ ತಲೆಯಲ್ಲಿ
 ತರಲು ಹೆದರಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಮರಗಿಡ, ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣುಗಳೆಂದು
 ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.
 ಹಾಗಿರಲಾಗಿ, ಅಂದು ಇರಾಕ್ ದೇಶದ 'ಆಷಹರ್' ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದ

ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಕು ಚಿಂದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಿಯ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲೇ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವವರು ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದರೇ ವಿನಹ ಒಬ್ಬ ಸೂಟ್‌ಬೂಟ್‌ಧಾರಿಯ ಸುಳಿವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

‘ಯೂಫ್ರಟೀಸ್’ ನದಿಯು ತುಂಬು ಪ್ರವಾಹದೊಡನೆ ‘ಆಷಹರ್’ ಸಟ್ಟಣದ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಹಾದು ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದೆ. ನದಿಯ ಎರಡೂ ಬದಿಗೂ ಬರ್ಜೂರದ ಗಿಡಗಳು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವವರೆಗೂ ಸಾಲಾಗಿ ಸಂತಿವೆ. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ದೋಣಿಗಳು, ಮೋಟಾರ್‌ಬೋಟುಗಳು, ಜಹಜುಗಳು ಅತ್ತ ಅತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ವಾಹನಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಪ್ಪಳವು ದೂರದವರೆಗೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಸೀರಿಸ ಮೇಲೆ ಜಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ವಾಹನಗಳು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನದಿಯ ನೀರೆಲ್ಲವೂ ಎಣ್ಣೆಮಯವಾಗಿದೆ !

ಆದೊಂದು ‘ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ’ ಯೋಧರ ಬೆಡಾರ. ಇಂದು ಭಾನು-ವಾರವಾದುದರಿಂದ ಸಿಸಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇನ್ನೂ ‘ಕಂಬಳಿ’ಯಲ್ಲೇ ಹುಗಿದು-ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲ ಕೆಲವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ತಲೆಯನ್ನು ಮೊರಗೆ ಹಾಕಿ, ತಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿಯು ಮುಖಕ್ಕೆ ಸೂಂಕಿದೊಡನೆ ತಟ್ಟನೆ ಮುಸುಕು ಪಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇಟ್ಟಿರುವ ‘ಚಾರುಪಾಯಿ’ (ಹಗ್ಗದಮಂಚ)ಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಂಬಳಿಗಳ ಮುದ್ದೆಗಳು ಹಾಗೊಮ್ಮೆ, ಹೀಗೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದಿರುವರೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಧೈರ್ಯಸಾಲದು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗುಲಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಧೃಷ್ಟವೃಷ್ಟನಾದ ಸಿಸಾಯಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವ ಚಹದ ಲೋಟವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಅದರಮೇಲೆ ಕಂಬಳಿಯ

ಮೂಟೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಾಡದಂತೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

‘ಏ! ಶಾನು! ಶಾನು! ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ ನಡೆದಿದೆ ನೋಡೋ! ಆ ನಮ್ಮ ಕುಕ್ ಐ. ಟಿ. (ಅಡಿಗನಾಡುವವ) ನಾರಾಯಣ, ಎಲ್ಲೋ ಸತ್ತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಐಮತಿಂಗ ಕೆಳಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲವೆ, ಆತ ಇನತ್ತು ತಿರುಗಿಬಂದಿದ್ದಾನೆ ನೋಡು.’

‘ಅಹಹಾ! ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ ತಂದೆಯಪ್ಪ. ಅಲ್ಲಕಾಣೋ! ಸಿನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ‘ಎಮ್ಮೆಚರ್ಮ’ವಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೆ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯಾ ಹೇಗೆ? ಭಾನುವಾರವಾದರೂ ಸುಖದಿಂದ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ರಲ್ಲವೆ ಆನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ! ನಾನಂತೂ ಇನತ್ತೆಲ್ಲಾ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಏಕುವನನಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ‘ಚಹ’ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಕೊಡುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಗೆ ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ತೊಲಗಿ ಹೋಗು. ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಬೇಡ.’

‘ಏ! ಏ!! ಚಹ ಅರಿಹೋಗುತ್ತೆ ಏಳೋ! ಚಹ ತಂದಿದೇನೆ ನೋಡು.’

ಮೂಟೆಯು ತಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಚಹನನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಲೋಟವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

‘ದೇವರೇ! ನಮ್ಮಪ್ಪಾ!! ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಈ ನಮ್ಮ ರಾಮುವಿಗೆ ದಿನಾಗಲೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ತಕ್ಷಣ ಚಹದ ಲೋಟವನ್ನು ಕೈಗೆ ಕೊಡುವಂಥ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಪ್ಪಾ! ಹೇ ಆಪದ್ಭಾಂಧವ! ಅನಾಥ ರಕ್ಷಕ’. ಮೇಲೆ ನೋಡಿ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ,

ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಸಲಾಮ್ ಹೊಡೆದು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿದ್ದು ಲೋಟಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಹಚ್ಚಿ, ಗೊಟಕ್ಕನೆ ಚಹವನ್ನು ಕುಡಿಯುವನು.

‘ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾಕೋ! ಇದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟಿದೆ.’

‘ ಸುಮ್ಮನಿರೋ ಸಾಕು. ಕಂಡೀದೇನೆ ನಿನ್ನ ಬೇಳೆಕಾಳನ. ಹೆಂಡತೀನ ಕಂಡರೆ ‘ಬಾಂಬ್’ ಕಂಡಹಾಗೆ ಹಾರಿಬೀಳತೀಯಾ.’

‘ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಕಾಣೋ. ಇಲ್ಲೇ.’

‘ ಓಹೋ! ಹಿಡಿದಿಯೇನು ಯಾವುದಾದರೂ ಬೀಬೀನಾ....ಅರರೆ.... ಲೋ....ಬಿಡೋ ಕುತ್ತಿಗೆ.’

‘ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಲಂಗರ್ (ಅಡಿಗೆ ಮನೆ) ನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ವೀರ ಭಾರತೀಯ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ‘ಚಹ’ವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು.....’

‘ನಿನ್ನೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕುಡಿದಿದ್ದೆಯೋ ಹೇಗೆ?’

‘ಇದನ್ನೇ ಕಾಣೋ ನಾನು ಅಷ್ಟೊತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತೀ ಅಂತ ಹೊಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರೋದು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನೇ ನಮ್ಮ ಲಂಗರಿನಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಚಹ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.’

‘ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ? ನೀನು ‘ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳೋದು’ ನನಗಿನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲಪ್ಪ.’

‘ ನಮ್ಮ Cook I. T. ನಾರಾಯಣ ವಾಸಸ್ ಬಂದಿದಾನೆ ಅಂತ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ. ಆತ ಏಕಾದಮ್ ‘ಚೀಂಜ್’ ಆಗಿಬಿಟ್ಟದಾನೆ ಕಣೋ.

ಆತ ಹೇಗೆ ಕವ್ಯೆಗೆ, ತೆಳ್ಳೆಗೆ, ಕುಳ್ಳೆಗೆ, ಇದ್ದನೋಡು. ಈಗ ಬಂದಿರುವವನು ಒಳ್ಳೆ ಧೃಷ್ಟಪುಷ್ಪನಾಗಿ, ಕೆಂಪಗೆ ಇದ್ದಾನೆ. ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದಾನೆ...'

‘ ಅದೇ ಹೆಸರಿನವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇನು ? ’

‘ ನಿನಗಂತೂ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನೇ ಅವನು ಅಂತ ‘ಜಮಾದಾರ್’ ಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ‘ಅಷಹರ್’ ಹೊರಗಡೆ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಡಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದನಂತೆ. ಮಿಲಿಟರಿ ನೋಲೀಸ್‌ನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅವನನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಅನಂತರ ‘ಓಡಿಹೋದ’ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ‘ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್’ಗೆ (ಮಿಲಿಟರಿ ಕೋರ್ಟ್) ಗುರಿಮಾಡಿ, ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕಠಿಣ ಸಜಾ ವಿಧಿಸಿದರಂತೆ. ಸಜ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಪಸ್ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.’

‘ ಒಳ್ಳೆ ಅರ್ಜಿಯವೇ ಸರಿ.’

‘ ಅವಕ್ಕೇ ನೀನೂ ನೋಡಿ ಬಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ‘ಸಿಂದು ಯಾವ ಊರಪ್ಪಾ’ ಅಂತ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ ಅಂತೀಯಾ. ‘ನನ್ನ ಊರು ಯಾವುದಾದರೆ ನಿನಗೇನು? ನನ್ನ ಊರು ‘ಸ್ವರ್ಗ’, ನನ್ನ ಹೆಸರು ‘ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ’ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ, ನೀನಾದರೂ ಸಂಬುವೆಯೆಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಚಹವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ’ ಅಂತ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಚ್ಛ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ. ’

‘ ಎಲ್ಲೋ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿರಬೇಕು. ’

‘ಹೌದು. ಅರ್ಥ ಹುಚ್ಚು. ಯಾವುದೋ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಂದಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂಮೊ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಅಂತ ತೋರುತ್ತೆ.

ನಾನು ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಮೂರು ಸಲ ಚಹದ ನೀರನ್ನು ಕಾಲುಮೇಲೆ ಚಿಲ್ಲಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡಿದ. ನೀನು ಬುದ್ಧಿವಂತ. ಉಪಾಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡು. ಅಂದರೆ ಏನಾದರೂ ಸಂಗತಿ ಹೊರಬೀಳಬಹುದು.'

'ನಾನು ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಇರು....ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಹೋದ ಭಾನುವಾರದಂತೆ ಕಟ್ಟು ಕಛೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದೀಯಾ ಅಂತ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೇ ಒಡೆದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲೋಟವನ್ನು ಹಿಡಿದು 'ಲಂಗರ್' ಕಡೆ ಧಾವಿಸುವನು.

ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ಐ. ಟಿ. ಉವಾಚ !

“ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.”

“ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನು ಯಾರಯ್ಯಾ?”

“ನಾನು ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಿಪಾಯಿ.”

“ಶಹಬಾಸ್! ಶತಮಾನಗಳು ಉರುಳಿ ಹೋದ ಮೇಲಾದರೂ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಗಳು ‘ನಾನು ಸಿಪಾಯಿ’ ಎಂದು ಅನ್ನಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಕಲಿತರಲ್ಲ! ಅಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷ.”

“ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲ; ಬರೇ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು.”

“ಓಹೋ, ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು ತೋರುತ್ತೀಯೆ. ಏನು ಚಹವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಿರುವೆಯಾ? ಕುಳಿತುಕೊ.”

“ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದಿರಿ?”

“ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಲು.”

“ಛಿ! ತಮ್ಮಂಥಹವರೆಲ್ಲಾದರೂ ತಪ್ಪುಮಾಡುವದುಂಟೆ?”

“ಅಹುದು, ಮಾಡಿರುವೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಲೋಸುಗನೇ ಈಗ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವೆ.”

“ತಾವು ಮಾಡಿರುವ ಆ ತಪ್ಪು ಏನೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಯ-
ಕೇಳಬಹುದೆ?”

“ನಾನು ಹೆರವರನ್ನು ನಂಬಿದುದೇ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ, ನಾನು ಸುಖಾಭಿಲಾಷಿಯಾಗಿ, ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟದ್ದೆ. ನನ್ನಿಂದ ನೇಮಕನಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವೇಂದ್ರನು ಬಹು ಸಮರ್ಥನೆಂದೂ, ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅತಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಆಳುವನೆಂದೂ ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಕಲ್ಪನೆಯು ತಪ್ಪೇ ಸರಿ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದಿನವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಗು ಹೋಗುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ನೇಮಕ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನಾರದಮುನಿಯೂ ಸಹ ಇಷ್ಟು ಅಸಮರ್ಥನೆಂದು ಅಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೂಢತನದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದಮ್ಮಗಳೂ, ಎಷ್ಟೋ ಕೋನುಲಾಂಗಿಯಿರೂ, ಹುಡುಗರು, ಯುವಕರು, ಮುದುಕರು ನಾಶವಾಗಿಹೋದರಲ್ಲ! ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದ ತರತರಹದ ಮೂಕುಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಕೇಳುವವರೇ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಂತೆ ನಾಶವಾಗಿಹೋದುವಲ್ಲ!! ನನ್ನ ಶ್ರಮದ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ವಂತಿದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಗಿಡಮರ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮೀಭೂತವಾಗಿಹೋದುವಲ್ಲ!!! ಅಯ್ಯೋ, ನಾನು ಇದ್ದೂ ಇದ್ದೂ ಯಾರೂ ಹೇಳುಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತೆ....? ಎಂಥಹ ಯಾದಸೀಕಲಹವಿದು; ಎಂಥಹ ಕ್ರಾಂತಿಯಿದು.”

ತಾವುಗಳು ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಿದ್ದು ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾದ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ. ತಮಗೆ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮಹಾನುಭಾವನು ಯಾರು?”

“ಒಂದು ಜಲಸ್ಪೋಟಕ ಯಂತ್ರ. ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದವರ ಮನೋಭಿಲಾಷೆಯು ಬೇರೊಂದಿತ್ತಾದರೂ, ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ಪರಿಣಾಮವೇ ಬೇರೆ.”

“ಏನು! ಜಲಸ್ಪೋಟಕ ಯಂತ್ರವು ನಿಮಗೆ ತಗುಲಿತೆ?”

“ನನ್ನ! ನೀನಿನ್ನೂ ಏನೂ ಅರಿಯದ ಹುಡುಗ. ನಾನು ಅಣ್ಣ, ರೇಣು, ತೃಣಕಾಷ್ಠಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿಯೆಯಾ. ಜಲಸ್ಪೋಟಕ ಯಂತ್ರವು ನಿನಗಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ನುತ್ನೋಬ್ಬರಿಗಾಗಲಿ ತಗುಲಿದರೆ ನನಗೆ ತಗುಲಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೆ?”

“ನನ್ನ ಮೂಢತನಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ನಾವು, ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವೆನೆಂದು ಅಶ್ವಾಸನ ಕೊಡುವಿರಾ?”

“ಏನು? ಸುಖದಿಂದ ಇರಲು ಬಯಸುವಿಯಾ? ನೀನು ಈಗಲೇ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ? ನಾನು ಒಬ್ಬ (ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ) ಸಿಪಾಯಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತುಲ್ಲ! ನುಗು, ‘ಸಿಪಾಯಿಧರ್ಮ’ವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಚರಿಸುವವನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಆಶೆಗಳುಂಟಿ? ಅವನಿಂದಾದರೂ ಸುಖಾಭಿಲಾಷಿಯಾಗುವನೆಂದು ಎಣಿಸಿರುವೆಯಾ? ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ಹಿಂದೆ ‘ರಾವಣ’ನೆಂಬ ಲಂಕಾಧೀಶ್ವರನು, ‘ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿ’ಯೆಂಬ ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ್ದು, ನನಗೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಸಮಾನವಾದಂಥ ಮೂರೂಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದು, ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರನ್ನು ಅತಿ ದಾರುಣವಾದ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ್ದನು. ಆಗ ನಾನು ರಾಮಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿ, ‘ಸಿಪಾಯಿಧರ್ಮ’ವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಗೊಳಿಸಿದೆನಷ್ಟೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ, ಸುಖಾಭಿಲಾಷಿಯಾಗಿ ರಾಜಗದ್ದುಗೆಯನ್ನೇರಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ತಿರುಗಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿಯು ತಲೆಯೆತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಸಂಕಲ್ಪವೆಲ್ಲವೂ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಯಿತು. ನಾನು ಯಾವ ಧರ್ಮದ ಬಲದಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆನೋ, ಆ ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಬಾಹಿರನಾದೆನು. ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ‘ಅಂಜನೇಯನು’ ಪ್ರಪಂಚದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ, ‘ತನ್ನದು’ ಎಂಬ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಆಹುತಿಕೊಟ್ಟು

ಕೊಂಚವಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನೂ ಬಯಸದೆ, ಅಪ್ರತಿಮಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ನನ್ನ ಮಾನವನ್ನುಳಿಸಿದನು. ಆತನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಸಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನಾಡಿ ಜಯಶೀಲನಾಗುವುದಿರಲಿ, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೂಡ ಹೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ. ರಾವಣನು ಹತನಾಗಿ, ಯುದ್ಧವು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಲು ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿ ವೀರೇಷುಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹುಚ್ಚಿದ್ದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಣ್ಣುತುಂಬಾ ನೋಡಿ ನಲಿದನಲ್ಲವೆ; ಇಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬಯಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದೆಯಾ? ಏನೊಂದನ್ನೂ 'ನನ್ನದು' ಎಂದು ಮುಟ್ಟಿ-ಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. "ನಾನೇನು ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆ? ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ನನ್ನ 'ಧರ್ಮ'ವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಇದು ಸ್ವಾರ್ಥವಲ್ಲವೆ? ನನಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇನ್ನೇನುಬೇಕು?" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನಿರಾಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟನಲ್ಲವೆ! ಈತನಲ್ಲವೆ 'ಸಿಪಾಯಿ' ಎಂಬ ವವಿತ್ರವಾದ ಪದವಿಗೆ ಅರ್ಹನಾದವನು; ಈತನಲ್ಲವೆ ಪೂಜಾರ್ಹನಾದವನು'

“ತಾವುಗಳು ಈ ಮಹಾನುಭಾವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಗೌರವಿಸಿದಿರಿ?

“ಆಹಾ! ನಾನು ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೆದರು-ತ್ತಿದ್ದೆನೋ, ನೀನು ಅದನ್ನೇ ಕೇಳಿರುವೆ. ಆಗ, ನಾನು, ಸುಗ್ರೀವ, ವಿಭೀಷಣ ಮುಂತಾದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಶೆಪಟ್ಟಿವು. ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಕಣ್ಣು ಇದ್ದೂ ಇದ್ದೂ ಕುರುಡಸಾಗಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ಹೀನ ವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಆತನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡನೋ ಏನೋ. ತುಟಿಪಿಟಕ್ಕೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡು-

ತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ನಾನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲದೆ, ಅವನಿಗೇನಾದರೂ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟೆದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ 'ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿ'ಯು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಲೆಯೆತ್ತಲು ಆಸ್ಪದವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲವೆ?"

“ಈಗಲಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿರುವಿರಾ?”

“ಸರಿಪಡಿಸಿರುವೆ.”

“ಅದು ಹೇಗೆ?”

“ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೂ, ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಅಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿ, ಆ ಎರಡೂ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಜನೇಯನನ್ನು ನೇಮಿಸಿ, ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿರುವೆ. ಬಾಲ-ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದ ಆತನು 'ಸ್ವಾರ್ಥ' ಕ್ರಾಂತಿಗಲಿ, ಸುಖಕ್ರಾಂತಿಗಲಿ ಮನಸೋ-ಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವರಾಶಿ-ಗಳೂ, ಸುಖರೂಪವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಲೂ ಇರುವ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡುವನೆಂದು ನನಗೆ ದೃಢವಾದ ನಂಬುಗೆಯಿದೆ.”

“ಏನು! ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೂ, ಇಂದ್ರದೇವನಿಗೂ ಅಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹ-ವನ್ನು ವಿಧಿಸಿದಿರಾ? ಅವರು ಅಂತಹ ತಪ್ಪನ್ನೇನು ಮಾಡಿದ್ದು!”

“ಜನಾಬ್ಬಾರಿಯುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಾರದಷ್ಟು ಹಾನಿಯುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣರಾದವರು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹರಾದವರಲ್ಲವೆ?”

“ಪಾಪ! ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇನು ಮಾಡಿದ್ದನು?”

“ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಒಂದರ ವೈರಿಯಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಅಜನ್ಮ ಮತ್ತು ಮರಣ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾದ ಹಗೆತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುದು ಮೊದಲನೆಯ ತಪ್ಪು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ

శ్రీశృరాద నుత్తు బుద్ధిశక్తియుళ్ళనరాద నునుష్యరల్లి అనేక సంగడగళన్ను నూడి, అవరుగళు తన్ను తన్నుల్లీ హగీతననన్ను బయసి కాదాడువ హాగీ నూడిదుదు ఎరడనేయ తప్పు. అదరింద-
 ల్లవే ఇందు ఇష్టు అనూతువు జరుగుత్తిరువుదు?” .

“అదు హేగీ?”

“ఇల్లి నోడు. హక్కియు శుళశుప్పడిగళన్ను తిందు యోట్టి, తుంబికొళ్ళుత్తదే; ఆదీ హక్కియున్ను బిక్కు తిన్నుత్తదే; బిక్కున్ను నాయి తిన్నుత్తదే. ఇదీ రితి మనుష్యనూ తన్ను యోట్టిగాగి కురి, కోళి, మిను, ఎమ్మీ, దన, హావు, కప్పే ముంతాద ప్రాణిగళన్ను కేందుకేందు యోట్టియోరీయుత్తానే. “యోట్టియోరీయువుదు” ఎంబ కారణదింద ఒందు ప్రాణియు, మత్తొందు ప్రాణియున్ను తిన్నలు ఆస్వద కేంట్టద్దరింద హింసేగీ బరిరంగనాగియే లుత్త్రేజన కేంట్టంతాగల్లివే. ఇదీను నూనూన్యనూద తప్పు ఎందు తిళియ-
 బీడ. అదూ అల్లదీ, మనుష్యరల్లీ కప్పు, బిళిపు, హళది ముంతాద అనేక సంగడగళన్ను నూడి ఒంసు సంగడవన్ను ఇన్నొందు సంగడద నేలేలి ఎత్తికట్టదనల్లవే. ఇదు అక్షయ్య అపరాధ.”

“ఇదక్కాగి దేవేంద్రనిగేకే శిక్షేయాగబీకు?”

“యావ రాజను తన్ను అధికారవర్గగళు నూడుత్తిరువ తప్పుగళన్ను కండూ కండూ, ఆదన్ను సరిపడినదిరువనూ అవను దండనియను. అధికారవర్గగళు నూడువ తప్పుగళింద లుంటూ-
 గుత్తిరువ అనర్థవన్ను కండుహిడియలు అసమర్థనూదనంతూ రాజనేనిసికొళ్ళలు యోగ్యనే అల్ల. దేవేంద్రను విషయలూలు-
 పనూగి తన్ను కర్తవ్యవన్ను సరియూగి నూడదీ యోదను. తన్ను రాజ్యద ఒందు భాగనూద ఈ భూలూకదల్లి జరుగుత్తిరువ అన్యాయ గళన్ను ధ్వంసనూడలు యావ కాయక్రమగళన్నూ క్షేగొళ్ళదీ

ಇಲ್ಲಿಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಸ್ವಚ್ಛಂದ ರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಲು ಆಸ್ವದ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದರ ಜೊತೆಗೊಂದು ಹೋರಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿವೆ. ಬಲವಾದ ಪಂಗಡಗಳು ಮದದ ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದಲೂ ಹೇಳುಕೇಳುವವರಿಲ್ಲದಿದ್ದು ದರಿಂದಲೂ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿರ್ಬಲವಾದ ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದವು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಅಧಿಕಾರಲಾಲಸೆಯಿಂದ ರಾಜನೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು, ಈ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದನು."

"ಇದರಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರು ತಮಗಿಂತಲೂ ಹೀನರೆಂದೂ, ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ತಮಗೆ ಅವಮಾನಕರವೆಂದೂ ತಿಳಿದಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ."

"ಮಗು! ರಾಜನು ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಿಂಕರನು. ಯಾವ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ತನಗಿಂತಲೂ ಹೀನರೆಂದು ತಿಳಿಯುವನೋ ಅವನು ರಾಜಪದವಿಗೇ ತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ತಾನು ಮೇಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೀಳು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವವನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡಲಿಕ್ಕೇ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ಅವನು ತಾನು ಮಿಕ್ಕುಳದವರಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿಯುವನೋ ಅವನೇ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಮನು, ಮೂಢನು. ನೀನು ಉತ್ತಮನೆಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು, ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂತಹ ಅಲ್ಪತನ! ನನಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ; ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಕಾದವರೇ. ಆದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಬಲರಾದವರ ಪರವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ದೇವೇಂದ್ರನು ರಾಜಗದ್ಯುಗೆಗೆ ಆಶೆಪಟ್ಟುದುದೇಕೆ? ಅಥವಾ ತಾನು ರಾಜ-

ಪದವಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥಗಳು ಜಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ತನ್ನ ಪದವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಥವಾ ಇಷ್ಟಕ್ಕಲ್ಲ ದೇವೇಂದ್ರನ ಅಸಮರ್ಥತೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ತಪ್ಪು. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥತೆಯೇ ಮಹಾಪರಾಧವೆಂದು ತಿಳಿ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ರಾಜನೇ ಹೊಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.’

“ಆದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೊಣೆಗಾರರಲ್ಲವೆಂದಾಯಿತಲ್ಲವೆ?”

“ಹಾಗಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಅನರ್ಥವನ್ನು ದೂರಾಲೋಚನೆಯಿಂದಲೇ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅದು ನಡೆಯದ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದೇ ರಾಜಧರ್ಮ. ಇನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕಾದುದು ಬೇರೆ ಸಂಗತಿ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದೆ.”

“ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೆಂದರೇನು?”

“ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ‘ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿ’ ಎಂದರೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನೂ ‘ಸಿಪಾಯಿಧರ್ಮ’ ಎಂದರೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರೂ ವಿಷಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿವೆ.”

“ನನಗೆ ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸುವಿರಾ?”

“‘ಶಕ್ತಿ’ಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಒಂದು ‘ದೈವೀಶಕ್ತಿ’ ಮತ್ತೊಂದು ‘ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿ.’ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾಗುವ ಶಕ್ತಿಯು ದೈವೀಶಕ್ತಿಯೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಹ ಶಕ್ತಿಯು ‘ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿ’ಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಬ್ಬ

ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ. ನಾನು ಆತನಿಗೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೈವೀಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಇಲ್ಲವೇ ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನು ಸ್ವತಂತ್ರನು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಯು 'ಪಾಶವೀ ಶಕ್ತಿಯು.' ಅದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ. ಒಂದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ: ಕೂಡಲೇ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ದಡಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಹಾಕಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಯು ದೈವೀಶಕ್ತಿಯು. ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೈವೀಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ. ಯಾವನು ಸದ್ಗುಣಿಯೂ, ಉದಾರಿಯೂ, ವಿವೇಕಪರನೂ ಆಗಿರುವನೋ ಆತನು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೈವೀಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ಅಧರ್ಮಿಯೂ, ನೀಚನೂ, ದುರಾಚಾರಿಯೂ, ತಿಳಿಗೇಡಿಯೂ ಆಗಿರುವನೋ ಅವನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಖಂಡಿತ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಂಘಟಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದರಿಂದ ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದು. ನಾನು ಯಾವಾಗ ಇಚ್ಛಿಸುವೆನೋ ಆಗ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬೇಡ."

"ಇಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲು ಸಾಕು."

“అయ్యో.”

“ఆదరూ కట్ట మనుష్యును తన్న శక్తియన్ను దురుపయోగి-
సికొళ్ళువుదు ఆతన తప్పల్లనేదో నాను యేళువే. ఏకేందర
అవన ప్రతియోందు కాయవూ ఆతన విచారగళింద యుట్టదే;
మత్తు ప్రతియోందు విచారవూ ఆతన ఋద్ధిశక్తిగే యోంది
కొండిదే.”

“ఇల్లి నీను తప్పదే. ఒందు మగువు యుట్టదాగ అదక్క
జ్ఞానవిరువుదిల్ల. క్రమేణ అదు దోడ్దదాగుత్త బందహాగేల్లా
కణ్ణి నీందలూ, కిపియిందలూ మత్తు అనుభవగళిందలూ జగత్తన్న
కండుకొండు జ్ఞానవన్నుంటుమాడికొళ్ళుత్తదే. యేగే నావు కాద
కబ్బిణవన్ను బడిదు బడిదు నమ్మ మునస్సిగే బందంతే ఆకారవన్ను
కొడబకుదో దాగే ఆ మగువన్నూ సహ శిక్షణద ముఖాంతరవాగి
నమగే ఇష్టబందంతే పరివర్తిస బయ్యదు. బరుబరుత్తా జ్ఞానవు
యేట్టిదంతేల్లా విచారగళు లుద్ధవిసుత్తవే. ఈ విచారగళి
మనుష్యునన్ను కాయరూపకే తరుత్తవే. ఆదుదరిందలీ నమ్మ
నమ్మ విచారగళ బగ్గే నావు ఎచ్చరికేయిందిరబేళు ఎందేంబువుదు.”

“క్షమిసిరి. నానోందు లుదాహరణియన్ను కొడుత్తేనే.
ఒబ్బ తందేయు తన్న యోగారికేయన్ను మరేతు తన్న మగనిగి
విక్షణవన్నే కొడువుదిల్ల. మగను బాల్యదల్లి దుఃసహవాసకే
బిద్దు, తలయల్లి కట్ట విచారగళన్ను తుంబికొళ్ళుత్తానే. ఆ
విచారగళు అవనన్ను కట్టకేలసగళన్ను మాడలకే యేట్టుత్తవే.
ఇల్లి మగన దృష్టియింద నోడిదరే అవనదేనూ తప్పల్ల తానే.”

“హాగల్ల. తందయేనూ తప్పితప్ప నిజ. ఆదరూ మగను
వయస్సిగే బందమేల, తన్న జవాబ్దారియన్ను కండుకొళ్ళ బేళాదుదు
అవన దనుఫ.”

“ಇನ್ನು ನನಗೆ ‘ಸಿಪಾಯಿಧರ್ಮ’ವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಹೇಳುವಿರಾ? ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಈ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪ-
ದೇಶಿಸಿಲ್ಲ. ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು
ಕಾಶುರನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಕ್ಕೆ
ಸಾಕು. ಇದನ್ನು ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು.

೧. ನೀನು ಗಂಡಸಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಹೆಂಗಸಾಗಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿ-
ನಿಂದಲೂ ನೀನು ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ.

೨. ನೀನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಒಂದು ಅಂಶವಾದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ
ನಾಶವಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಬದಲಾಗಬಹುದು.

೩. ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರುಸಂಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳು-
ಬೇಡ.

೪. ನಿನಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದರೆ,
ಪ್ರಪಂಚದ ಏಳಿಗೆಗೂ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೂ ದುಡಿಯುವುದು.

೫. ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಕನಸು ಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಬೇಡ; ಅದು
ಒಂದು ಮುಟ್ಟು.

೬. ನೀನು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ
ಮಾಡು. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಜರುಗುವ ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸವೂ
ವಿಶಿಷ್ಟ ಟೀನರಾಶಿಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಲೋಕವನ್ನೂ ಸಹ ಸರಿವರ್ತಿಸ-
ಬಲ್ಲದು.

೭. ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು
ಜನಾಂಗವಾಗಲಿ, ತಿಳಿದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಲಿ ಈ
ಪ್ರಪಂಚದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ, ಹಿತಕ್ಕೆ, ಕುಂದುಂಟಾಗುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ,

ಅನರ ವಿರುದ್ಧ ನಿಲ್ಲುವುದು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ. ಅನರನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ನಿನ್ನಿಂದ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನರನ್ನು ನಾರಮಾಡಲೂ ಹಿಂಜರಿಯಬೇಡ. (ಇಲ್ಲಿ ನಾಶನೆಂದರೆ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾಗುವಿಕೆ.)

೮. ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿಯ ಸುಳಿವನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಅದನ್ನು ಸದೆಬಡಿ.

೯. ದೇಹದಲ್ಲಿ ಉಸಿರುನವರೆಗೂ ಸೋಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

ಆದುದರಿಂದ ಯುವಕನೇ, ಧರ್ಮದ ಮೊದಲನೆಯ ತತ್ವದಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಥವಾ ಬಿಡುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ 'ನೀನು ಸಿಪಾಯಿ' ಎಂದು ಧರ್ಮವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಬಿಡುವುದು ಆಯಾಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

“ನನಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು ನನಗಾಗಲಿಲ್ಲ.”

“ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ 'ಪಂಚಭೂತ'ಗಳೆಂಬ ಐದೇವದು ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ; ಅವುಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಮಣ್ಣು, ನೀರು, ಉಷ್ಣ, ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಶೂನ್ಯ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನೀನೂ ಸಹ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಒಂದು ಅಂಶ. ಆದರೆ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಒಡಲಾಗಿ, ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಣುವೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನೈಜಗೀತೆ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು.”

“ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿಯು “ಜವಾಬ್ದಾರಿ”ಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿಯೂ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದನ್ನು ಮುರಿದರೂ, ಅವನು “ಧರ್ಮ”ದಿಂದ ಬಾಹಿರನಾಗಿ ಅಧೋಗತಿಗಳಿಯುವನು. ಸಿಪಾಯಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ-

ನೈವಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಆತನಿಗೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೂ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಈಗ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಹೇಗೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ ನೋಡು. ಒಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದಂಟಾದ ಅನರ್ಥ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಜನಾಭಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲವೆ?

“ಆದುದರಿಂದ “ನಾನು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಿಪಾಯಿ” ಎಂದು ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ “ಸಿಪಾಯಿ”ಯೆಂಬ ಉಚ್ಚ ಪದವಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ದುಡಿಯುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ನೀನು ಹೆಸರಿಗೆ ಸಿಪಾಯಿಯೇ ಹೊರತು ತತ್ಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ನೀನು ಆ ಪದವಿಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಲು ಬಹಳ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀನು “ನಾನು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಿಪಾಯಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕಿಂತ “ನಾನು ಸಿಪಾಯಿ” ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.”

“ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿದೆ.”

“ಅದ್ಯಾವುದು?”

“ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ “ನೀನು ಕೋರದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ‘ಪಾಪ’ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಈಗ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ; ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದೇ ‘ಪಾಪ’; ನೀನು ಹುಟ್ಟಿರುವುದು ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ; ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು; ಇದು ನಶ್ವರ; ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸು” ಎಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ನೀವೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲವೆ?”

“ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದವರು ಮೂಢರು. ಅಂತೆಯೇ ನೀನಿನ್ನು ದುರ್ಗತಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಯಾವ ತರಹದ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನು “ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿ” ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿ. “ಒಬ್ಬರು ನನಗೆ ಸ್ತೂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು” ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುವೆನೆಂದು ಹೇಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೋ ನಾನರಿಯೆ.”

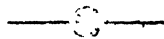
“ ಇನ್ನು ಜಾತೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆ..... ”

“ ಪ್ರಸಂಜದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ; ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಪ್ರಸಂಜದ ಒಂದು ಅಂಶ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಜಾತೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವರ್ಣಭೇದವಾಗಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ”

“ನಾನು ನಿನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಋಣಿಯಾಗಿರುವೆ. ನನಗೆ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಈ ತೆರನಾಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬಂದಿರುವ “ಸಿಪಾಯಿ” ಎಂಬ ಫದವಿಯನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶ್ರಮಿಸುವೆ. ನಿನಗೂ ಮತ್ತು ಮಾತೋಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯವರಿಗೂ ನನ್ನ ಪ್ರಣಾಮಗಳು.....ಓಹೋ ಮರಿತೆ! ಈಗ ಅವರೆಲ್ಲಿರುವರು? ”

“ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಯವರೆಗೂ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವರು. ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಹೋಗಿಬಾ ”

[ಏಪ್ರಿಲ್, ಮೇ ೧೯೪೫, “ಉಷಾ”, ಬೆಂಗಳೂರು]

ಅದೂ ಯುದ್ಧದ ಸುಳಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು!

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುರಿಮರಿ ಯಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುರಿಯು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಆದೂ ಕಪ್ಪಾಗಿತ್ತು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಂದು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿ ದುಂಡಾಗಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ ವಿಶೇಷವೂ ಸುಂದರವಾಗಿರುವುದು ವಿಧಾತನ ನಿರ್ಮಿಸುವಷ್ಟೆ. ಅದು ಕೂಡ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು.

ಆದಕ್ಕಿದ್ದ ಕೆಲಸ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ದಿನಾಗಲೂ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು; ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದು, ದೊಟ್ಟಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಮೆಲುಕಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರುವುದು. ಗೌಡರ ಮಗನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಮಂದಯನ್ನು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ಕುರಿಮರಿಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂದಾಗಿ, ಬುಟ್ಟು ಬುಟ್ಟು ಕೆಳೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ, ನೆಗೆಯುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು, ಸಾಯಂಕಾಲ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ; ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದಾಗಿ, ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಬುಟ್ಟು ಬರಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಲೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದಿನ್ನೂ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಂದು ಕುರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಪಂಚದ ಅನುಭವವಿರಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಅದೃಷ್ಟವು ಕಾದಿದೆಯೆಂಬುದೂ, ತಾನು ಮನುಷ್ಯನ ಗುಲಾಮನೆಂದೂ ಆದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ?

ಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆದನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಓಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರಿಂದ ಹಿಡಿದು, ದೊಡ್ಡವರವರೆಗೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಆದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ, ಯಾರೂ ಆದನ್ನು

ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗೂ ಗುರಿಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ, ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಕಠಿಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ನಡೆದ ಪ್ರಸಂಗ ಅದರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಓಣಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದ, ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ ನಾಯಿಯೊಂದು ಈ ಕುರಿಮರಿಯು ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅದನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಗೌಡರ ನಾಯಿಯು ಕುರಿಮರಿಯ ರಕ್ತಣಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದ್ದು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಓಣಿಯಲ್ಲಿನ ಬಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಆ ನಾಯಿಯನ್ನು ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದು, ಕಾಲು ಮುರಿದು ಓಣಿಯಿಂದ ಓಡಿಸಿದ್ದರು.

ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದು ತಾನು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದೂ, ತಾನು ಯಾವ ನಿಯಮಗಳಿಗೂ ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ಗೊಡವೆಗೇ ಅದು ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ; ತಾನೆಷ್ಟೋ ತನ್ನ ಪಾಡೆಷ್ಟೋ ಎಂದು ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹೊಟ್ಟಿಯೊಂದು ಹೇಗೋ ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಾನವನನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಷ್ಟು ಬಟ್ಟೆಯಿದ್ದರೆ, ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಇದ್ದು ಬಿಡುವ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಗಳ ವರ್ಚಸ್ಸು ಅದರ ಮೇಲೂ ಬಿದ್ದಿತ್ತೆಂದರೆ ಅದೇನು ಮಹಾ ಅಶ್ಚರ್ಯ ! ಅದು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಕುರಿಯಲ್ಲವೆ ?

ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವಂತಿರುವ ಆ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ, (ಆ ಕುರಿ ನೋಡಿದ್ದು ಅದೊಂದೇ ಬೆಟ್ಟ) ಮೈ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ಆ ತಂಪು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುವ ಆ ಹಳುನಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಲ್ಲಿಗೆ ಜಿಗಿಯುತ್ತಾ ಸಂಕೋವದಿಂದ ಕೇಕೆ ಡಾಕುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ

ಇನ್ನೇನೂ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ಇನ್ಯಾವ ಆಶೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಆದೂ ಕೂಡ, ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದಿತ್ತು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಂದು ಬೆಟ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಪ್ಪುಮೋಡಗಳು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಮಳೆಯು ಬೀಳುವದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಳೆಯು ಬೀಳುವ ಮುನ್ನ ಬೀಸುವ ತಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿಯು ಮೈಗೆ ಸೋಂಕಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಕುರಿಮರಿಯು ಆಗ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದು ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದ ಸಂತೋಷ. ತಾನು ಬದುಕಿರುವುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆ. ಪಾಪ! ಅದಕ್ಕೇನು ಗೊತ್ತು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಆಗು ಹೋಗುಗಳು! ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಯುದ್ಧವೆಂಬ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು, ದುಃಖವೆಂಬ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದರಲ್ಲಿರುವದೆಂಬುದು ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇಕೆ ಅದರ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನೂ ಸಹ ಹಿಟ್ಟರನು ಬದಲಾಯಿಸಿರುವನೆಂಬುದೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನಿರುವುದು ಒಳತಲ್ಲವೇ!

ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ, ಯುದ್ಧದ ಬಿಸಿ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ತಟ್ಟಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟು ತುಟ್ಟಿಯಾದವು. ಬದು-ಕುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನ ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದೆ, ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಕುರಿಗಳ ಬೆಲೆಯೂ ಮಿತಿಮೀರಿ ಏರಿತು. ಹೆಚ್ಚು ಕುರಿಗಳನ್ನೆ ಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದವರ ರೊಟ್ಟಿ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು.

ಗೌಡರ ಹತ್ತಿರವೂ ಸುಮಾರು ನೂರು ಕುರಿಗಳಿದ್ದವು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಲಾಭವಾಗುತ್ತೆ. ಇಂತಹ ಚಿನ್ನದಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವು ಇನ್ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ದೊರಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಕುರಿಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದಕ್ಕೆ ಅವರೇನು

ನೂಡಬೇಕು? ಆ ಕುರಿಗಳೇನು ಅವರ ಸಂಸಾರವೆ; ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಸ್ವತ್ತು. ಸಂಸಾರದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳಾಗದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳೆದ್ದಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಇದೇನು ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಕಾಲವೆ? ಈಗ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನ ಲೆಕ್ಕಿಪುತ್ರರು ಇವರೂ, ತಮ್ಮವರೇ ಆದ ಮನುಷ್ಯರೇ ಯುದ್ಧದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದ ಉಪಾಯ-ಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಿಲ್ಲವೆ? ಮನುಷ್ಯರದೇ ಈ ಗತಿ ಆಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾಡೇನು? ಅಥವಾ ಗೌಡರೇನು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವರೋ?

ಸರಿ, ಗೌಡರು ಒಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಕುರಿಮಂದಿಯನ್ನು ಮಾರಿ ಹಣವನ್ನೆ ಠಿಸಿಕೊಂಡರು. ಯಾವನೋ ಅಪರಿಚಿತನೊಬ್ಬನು ಕುರಿಮರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಾಗ ಅದು ಮೊಂಡತನ ಮಾಡಿತು. ಅಪರಿಚಿತನು ಕೈಯ್ಯಲಿದ್ದ ಕೋಲಿನಿಂದ ಎರಡು ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಂದು ದಪ್ಪ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಗಿದನು. ಕುರಿಯು, ‘ಆಯ್ಯೋ’ ಎಂದು ಕಿರುಚಿ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಕ್ಕುರಿಸಿತು. ಅಪರಿಚಿತನು, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕದನೆಯನ್ನು ತೋರದೆ, ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಅದನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ, ದವದರನೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟೇಹೋದನು. ಹೋಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾ ಕುರಿಯು, ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು, ಗೌಡರ ಮುಖದ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಅರಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ವಾಸ! ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕುರಿಯೂ ಯುದ್ಧದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿತು.

ಇಂದು ಅದೇ ಕುರಿ ಕೈಲು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ. ಒಂದು ಗುಂಡು-ಸೂಜಿಗೂ ಜಾಗವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕುರಿಗಳು ಆ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬುತ್ತಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಕುರಿಗಳೂ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಅರಚುತ್ತಿವೆ, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕುರಿ ಮಾತ್ರ ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ನಟ್ಟ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಭಿಟ್ಟವನ್ನೇ

ನೋಡುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಸುಮನೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂಥಹ ಪ್ರಸಂಗವೋ ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ತಾನು, ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನಾದಂಥ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ರೈಲು ಹೊರಟಿತು, ರೈಲಿನ ವೇಗವು ಜಾಸ್ತಿಯಾದಂತಲ್ಲಾ, ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರ ರೋದನವು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಕುರಿಮರಿಯ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಪ್ರವಾಹವು ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿತು. ಕಾಣುವ ವರೆಗೂ, ಎಗರಿ ಎಗರಿ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು, ಬೆಟ್ಟವು ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿತು.

ರೈಲು ಬಿಂಬಾಯಿಗೆ ತಲುಪಿ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಧ ಘಂಟೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕುರಿಯು ಇತರ ಸಂಗಡಿಗರೊಂದಿಗೆ, ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ತುರಕಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ವರೆಗೂ, ಸೆಕೆಯಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡಿ, ಹಸುವಿನಿಂದಲೂ ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದಲೂ ನರಳಾಡಿ, ದೇವರನ್ನು ಬಯ್ದು, ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಹಳಿದು, ಸಮುದ್ರಯಾನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಇರಾಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿಯಿತು.

ಇರಾಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಆ ಕುರಿಯನ್ನು (ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅದು ಮರಿಯಿಂದ ಕುರಿಯಾಗಿತ್ತು) ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಸಂಗಡಿಗರೊಂದಿಗೆ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಯೋಧರ ದಳವೊಂದಕ್ಕೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬೆಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದ ಮರುಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ, ಭಯಂಕರ ದಾಡಿಯುಳ್ಳ ಸಿಕ್ಕರವನೊಬ್ಬನು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹರಿತವಾದ ಮಚ್ಚನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಆ ಕುರಿಗಳಷ್ಟನ್ನೂ ಒಂದು ಕೊನೆಗೆ ದಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಂದಾದಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಕಡಿಯಲು ಸಕ್ರಮಿಸಿದನು.

‘ಖಚ್....ಬ್ಯಾ’ ‘ಖಚ್....ಬ್ಯಾ’

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ದಳದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು, ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಸಾಗಿದ್ದವನು, ತನ್ನ ಬಾಂಧವರ ಸಂಹಾರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಮೌನವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾ, ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ, ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಚ್ಚಿನ ಎಟನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕಡಿಯದಾಗ

ಉಳಿದಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಕುರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಕುರಿಯ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಅವನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ತರಹ ಭ್ರಾತೃ ಪ್ರೇಮವು ಅಂಕುರಿಸಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಧಾವಿಸಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಆ ಕುರಿಯನ್ನು ತಾನು ಸಾಕುವದಾಗಿ ಜೇಳಿ, ಅದನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಮರಣದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ದಳವು ಅಂದು ಬರೀ ನಾಯ್ಕ ಕುರಿಗಳಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತಿ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು..

ಈಗ ನಮ್ಮ ಕುರಿಯು, ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ‘ಮುಖ್ಯ ದಳಪತಿಯ ಕುರಿ’ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾ ಸೆಲ್ಯೂಟ್ ಹೊಡೆದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ, ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವವನು, ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕುರಿಗೆ ಇದ್ಯಾವುದರ ಪರಿವೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಂತೆಯೆಂದರೆ, ಎಂದು ತಾನು ತನ್ನ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನೋ, ಎಂದು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ, ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಕುಣಿಯುವೆನೋ ಎಂಬುದೇ. ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೆಟ್ಟದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಅನೇಕ ಕಟ್ಟು ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇರಾಕಿನಲ್ಲಿ ದೂರದವರೆಗೂ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮರಳನ್ನು, ತಾನು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಹುಲಿಯಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಬೆಟ್ಟದ ಜೊತೆಗೂ, ಇರಾಕಿನಲ್ಲಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳೆನ್ನದೆ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಕುದಿಯುವ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಾನು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ತಂಪನೆಯ ಗಾಳಿಗೂ, ಹೋಲಿಸಿ ಹೋಲಿಸಿ ಅಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ರೊಟ್ಟಿಬೇಳೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತನ್ನದೇ ಆಹಾರವಾದ ಎಳೆಯಗರಿಕೆಯನ್ನೇ ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿಯೂ ಭ್ರಾಂತಿ ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂಇಂತೂ ಕುರಿಯು ದುಃಖವೆಂಬ ಕಾಳ್ಗಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು, ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಬಿಡುಗಡೆಯ ದಿನವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿತ್ತು. ಬದುಕಿನ ದಿನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇರಾಕಿನಲ್ಲಿ ಆಗ ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಹಾವಳಿಯು ಬಹಳ ನಾಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದಿಂದಂಟಾದ ಭೀಕರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ, ಸುಗಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಆಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಮುಂದುಗಾಣದೆ, ಜನರು ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಈ ಕಳ್ಳರ ಕಾಟವು ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತ್ತೆಂದರೆ, ನಾರಕ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸುಸಜ್ಜಿತರಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಯೋಧರೂ ಕೂಡ, ಇವರ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಸರುಕ್ಷಿತನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನದ ಮಾತು; ಒಬ್ಬ ಆಫೀಸರ್ ತನ್ನ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದವನು, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನೋಡಲಾಗಿ ಗುಡಾರವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಹೊದಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಕೊನೆಗೆ ತಾನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪೈಜಾಮಾವು ಇರಲಿಲ್ಲ! ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವು ಇಂತಹದೇ ಎಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಅದು. ಟೈರುಗಳು, ಬಂದೂಕಗಳು, ಸಿಡಿಮದ್ದುಗಳು, ಮೋಟಾರ್‌ಗಳು, ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಗುಡಾರಗಳು, ಆಹಾರ, ಕೊನೆಗೆ ಹರಕು ಬೂಟು ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವು; ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಬೆಲೆಯಿತ್ತು.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಘಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಯೋಧರ ಬಿಡಾರಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಪಹರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಎಂಟು ಘಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಬಿಡಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಬಿಡಾರದ ಸುತ್ತ. ಮುತ್ತಲಾಗಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಅವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೆ, ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದೂ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಘಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಪಹರಿಯವರ ಹೊರತು, ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಗನೆ ಮಲಗಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಬಾಧೆಗ್ಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ಯಾವ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಗುಡಾರಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲೇ ಬೇಕಾದರೆ, ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪಹರಿಯ-

ವರು, ಯಾರಾದರೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ‘ಹಾಲ್ವ್ ಹು ಕನ್ಸ್ ದೇಡ್’ (ಯಾರು ಬರುತ್ತಿರುವವರು ನಿಲ್ಲ) ಎಂದು ಮೂರು ಸರತಿ ಕೂಗಬೇಕೆಂದೂ, ಆ ಬರುತ್ತಿರುವವನು ಯೋಧನಾಗಿದ್ದರೆ “ಫ್ರೆಂಡ್” (ಸ್ನೇಹಿತ) ಎಂದು ಜನಾಬು ಕೊಟ್ಟು, ಪಹರೆಯವರು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ನಿಯಮವಿತ್ತು. ಕಳ್ಳರಾಗಿದ್ದರೆ ಓಡಿಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ತಾನೆ?

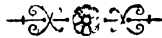
ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ಕವಿದಿತ್ತು. ಒಂದು ನಕ್ಷತ್ರವಾದರೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಏಕೋ ನಮ್ಮ ಕುರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸುಳಿಯುವ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ, ತಲೆಯು ಕಾದು ಸುಡುತ್ತಿರಲು, ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಲಿಂದ ಇತ್ತಲಾಗಿ ಇತ್ತಲಿಂದ ಅತ್ತಲಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಚಿಂತೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಕಡಿನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. “ಮನುಷ್ಯರು ನಾಡುವ ತಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಕ್ಷುಪ್ತಜದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಭೀಕರ ಸಂಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ನಾವು ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು. ಇವಳ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಬಂದಮೇಲೆ, ಇವರುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸ ಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಎಲ್ಲಿಯ ತನಕ ನಮ್ಮ ಜಾತಿ ಹೀಗೆ ಖಲಿಯಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು?” ಕುರಿಯ ಯೋಧನಾ ತರಂಗಗಳು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ಸಾಸ! ಅದಕ್ಕೇನು ಗೊತ್ತು ‘ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜನಾಬ್ದಾರಿ’ ಎಂದರೆ ಏನೆಂಬುದು.

ಪಹರೆಯಕನಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಕರಿಯ ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸುವಷ್ಟೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ಅದನ್ನು ಕರಿಯ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದಿದ ‘ಇರಾಕಿ’ ಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬಂದೂಕವನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಗುರಿಯಿಟ್ಟು, “ಯಾರವರು ನಿಲ್ಲ, ಯಾರವರು ನಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಎರಡು ಸಲ ಕೂಗಿದನು. ಕುರಿಯು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ಸಲವೂ ಕೂಗಿದನು;

ಕುರಿಯು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಒಡನೆಯೇ ‘ಭಡಲ್. ಭಡಲ್’ ಎಂದು ಎರಡು ಸಾರಿ ಬಂದೂಕಿನ ಸಪ್ಪಳವು ಕೇಳ ಬಂದಿತು. ಕುರಿಯ ಕಂಬಳಿಯ ಇರಾಕಿಯು, ನರಗಳಲ್ಲಿ ನಡುಕವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥಹ ‘ಝಾ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದದೊಡನೆ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು.

ಕುರಿಯು ಸತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು, ಬಂಗಾಲದ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಗಳ ಹಾಗೆ.

(ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೪೫, ‘ಪ್ರಜಾಮತ’ ಬೆಂಗಳೂರು)

ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ!

— ಪಾತ್ರಗಳು —

ರಾವ್	ಕರ್ನಾಟಕ	ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರದವ
ಕಪೂರ್	ಪಂಜಾಬಿ	ಜಾರ
ಹರಿಸಿಂಗ್	ಯು. ಪಿ.	'ಮಡಿ....ಮಡಿ'
ಗಣಪತಿ ಐಯ್ಯರ್	ಮದ್ರಾಸಿ	ಕುಡುಕ
ಸೇನ್	ಬೆಂಗಾಲಿ	ಒಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆ
ದಾಸ್	ಅಸಾಮಿ	ತಲೆತಿರುಕ
ಪಂಡಿತ್	ಬಿಕಾನೀರಿ	ದೂರ್ವಾಸ
ರಹಿಮಾನ್	ಮುಸಲ್ಮಾನ್	ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿ
ಅಜೀತ್ ಸಿಂಗ್	ಸಿಕ್	'.....'

ದೃಶ್ಯ: ಏಳನೆಯ ನಂಬರಿನ ಡೇರೆ

ಹೊತ್ತು: ರಾತ್ರಿ ೧೧-೪೫

ಸ್ಥಳ: ಇರಾಕ್ ಮರುಭೂಮಿ

ಕಾಲ: ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು; ಬಹಳಫಳಿ; ಮಂಜುಕವಿದಿದೆ

ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳು:-ಒಂಬತ್ತು ಜನರ ಹಾಸಿಗೆ ಹೊದಿಕೆಗಳು, ಒಂಬತ್ತು ಹಗ್ಗದ ಮಂಚಗಳು, ಒಂಬತ್ತು ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಗಳು (ಮಲಿಟರಿ ತರಹದ್ದು; ಚಿಕ್ಕವು) ಒಂದು ಚೆಂಬು, ಒಂದು ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆ; ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಂಧ್ರವಿರಬೇಕು.

ತೆರೆಯು ಮೇಲೇಳುವುದು. ಒಂಭತ್ತು ಹಗ್ಗದ ಮಂಚಗಳು, ನಾಲ್ಕು ರಂಗಮಂಚದ ಆ ಕಡೆಗೂ, ನಾಲ್ಕು ಈ ಕಡೆಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದೂ

ಇಟ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಪಟ್ಟಣ. ನಡುಪೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಲಾಂಛ ಸಣ್ಣಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಸುಕು ಮಸುಕಾಗಿದೆ. ಏಳು ಮಂಚಗಳ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಗಳೊಳಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕಂಒಳಯ ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಗಳ ಒಂದು ಕೊನೆ ಡೇರೆಯ ಗೋಡೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಕೊನೆ ಮಂಚಗಳಿಗೇ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಗಳನ್ನು ಬರಿಯ ಹೆಸರಿಗೇ ತೂಗುಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಗುಡಾರಣ ಎಲ್ಲ ಭಾಗವೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮುಂದೆಯೇ ಇರುವ ಎರಡು ಇದುರುಬದರು ಮಂಚಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಗಡೆ ಇರುವ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಯನ್ನೇನೋ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಂಬಳಿಯ ಗಂಟೊಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಎಡಗಡೆಯಿರುವ ಮಂಚವು ಖಾಲಿಯಿದ್ದರೂ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಭಳಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ 'ಹಾ.... ಹಾ....ಹೂ....ಹೂ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ.)

ಗಣಪತಿ ಐಯ್ಯರ್—(ಕುಡುಕ, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎದ್ದು ಕರ್ಕಶ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.)

'ಕಾನೀ ಸತ್ಯಭಾಮಾ

ಕದನ ತಿರಪ್ಪಾಯಿ'

ರಾವ್—ಅಲೆಲೆ! ಸಾಕುಮಾಡೋ ನಿನ್ನ ಸಂಗೀತ! ಹತ್ತು ಘಂಟೆ ಆದ ಮೇಲೆ 'ಲೈನ್' ನಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಅಂತ 'ಹುಕುಮ್' ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ ಅಂಬೋದು ಗೊತ್ತದನೋ ಇಲ್ಲವೋ....ರಾನು ರಾನು! ಈ ಕುಡುಕರು, ಜಾರರು ಇವರುಗಳ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಯಾವಾಗ ವಾರಾಗತೇನೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. (ಗಣಪತಿ ಐಯ್ಯರ್ ಒಂದು ಸಲ ಸುಮ್ಮನೆ 'ರಾವ್' ನನ್ನು ದೃಷ್ಟಿ ಸಿ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವನು) ಯುದ್ಧ ಮುಗಿತದೋ ಇಲ್ಲೋ ಅದೂ ಸಹ ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಇವರ ಸಂಗಡ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಸತ್ತಾರ ಹೋಗುವುದು ಉತ್ತಮ. ಸಾ ಲ ದು ದ ಕೈ

'Tent Commander ನ್ನು ಜೇರೆ ಮಾಡ್ಯಾರ ನನ್ನ ! ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಈ ಕನ್ಯಾಂಡ್ರಿ ? ಭಯೋ ನಿದ್ರಿಯಾರ ಮಾಡೋಣ ಅಂದರೆ ಆದೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಹಣೇಲಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ. (ಖಾಲಿ ಮಂಚದ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ಅರರೆ! ಕಪೂರ್ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲಲ್ಲ! ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಇವರ ಚಾಳಿ. ಗಿಣಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದೆ 'ಇವತ್ತು ಹತ್ತರೊಳಗೇ ಬಂದು ಬಿಡಪ್ಪಾ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬರುತ್ತೆ' ಅಂತ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಭೋಳೇ ಮನುಷ್ಯ. ಯಾರ ಮೇಲೂ 'ರಿಪೋರ್ಟ್' ಮಾಡೋಲ್ಲ ಅಂತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ಇವರೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಾರೆ. ಪಾಪ! ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಯಾಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು; ಹೇಗಾದರೂ ಸರಿಹೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ ಅಂದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡತೀರಾ? ಸರಿ! ನಾಳೆ ಎದ್ದ ತಕ್ಷಣ 'ರಿಪೋರ್ಟ್' ಮಾಡೇಬಿಡತೀನಿ. ಆದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಆಗಿಹೋಗಲಿ. (ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದ ಮಂಚದ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ! ಏ ದಾಸ್ಯ ! ಯಾಕಲೇ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ? ನನ್ನ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೊಂತ ಮಾಡಿದೀರಾ ಹೇಗೆ? ಅಂತೂ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಸಂಚಕಾರ ತರತಾರೆ ಆತು. ಮಾತಾರ ಆಡತಾನೆ ? ಹ್ಯಾಂಗಾರ ಆಡೀಯಪ್ಪಾ ! ನಿಮಗೆ ಬೇಕು ದಂಡಾ (ಕೈತೋರಿಸುತ್ತಾ) ದಂಡಾ ಅಂದೆ ! ಬಾಪರೆ ಬಾಪ್ ! ಇವರು ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕಟ್ಟಾರೋ ಇಲ್ಲೋ, ಇವರು ಬಂದು ಮಲಗ್ಯಾರೋ ಇಲ್ಲೋ, ಇವರು ಪರೇಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದಾರೋ ಇಲ್ಲೋ, ಇವರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಾರೋ ಇಲ್ಲೋ, ಇವರು ಹಜಾಮತ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದಾರೋ ಇಲ್ಲೋ, ಅಂಬೋದಿಲ್ಲಾ ನನ್ನ ತಲೆಗೇ ಕಟ್ಟಿದಾರಲ್ಲಾ ಅಂತೀನಿ! ನನಗೂ ಒಳ್ಳೇ ಪದವೀನೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ! ಆ ತೆಳ್ಳಗಿನ, ಕುಳ್ಳಗಿನ, ಕಪ್ಪನೆಯ "ಜನಾದಾರ್" ಬಂದ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೇ ಹಾರಾಡತಾನೆ. ಎದ್ದಾರೂ ಏಳೋ ! ಈಗಾದರೂ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕಟ್ಟು.

ದಾಸ್—(ಎಮ್ಮ ಕೂತು) ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದೀಯಾ ?

ರಾವ್—ಆಹಾ! ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕಟ್ಟಿ ಅಂದರೆ ವಯಸ್ಸು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೂತುಕೊಂಡ! ನೀನೂ ಸಹ ಕುಡಿದಿದ್ದೀಯಾ ಹೇಗೆ? (ಗಣಕೃತಿ ಐಯ್ಯರ್ ಓಮ್ಮೈಲೇ ಹ....ಹ....ಹ ಎಂದು ನಗುವನು) ಮುಚ್ಚೋ ಬಾಯಿ.

ದಾಸ್—(ತನ್ನ ಹಠವನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ) ನನಗೆಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು ಮೊದಲು ಹೇಳು.

ರಾವ್—ಯಾಕೆ, ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಅಂತ ನೀನೆ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲೋ.

ದಾಸ್—ನಾನು ಮಿಲಿಟರಿಗೆ ಸೇರಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಆಯಿತು?

ರಾವ್—ಮೂರು ವರ್ಷವಿರಬಹುದು.

ದಾಸ್—ಸರಿ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಾನು ಮಿಲಿಟರಿಗೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ, ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ವರ್ಷ ಬದುಕಿದ್ದೆ ಅಂತ ಆರ್ಧ ಆಯಿತೋ ಇಲ್ಲೋ?

ರಾವ್—ಹೀಗ್ಯಾಕೆ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚು ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದಿಯೋ?

ದಾಸ್—ನನ್ನ ಮಾತನ್ನಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳವ್ವಾ. ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ವರ್ಷ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕಟ್ಟಿದೆ, ಅದೂ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ತವರು ಮನೆಯಾದ 'ಆಸಾಂ' ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಾನು, ಇನ್ನೂ ಇಷ್ಟು ಖಂಡತುಂಡ-ನಾಗಿದ್ದೀನಿ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಇರಾಕಿ ಬಡಕಲು ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ನನಗೇನಾರಾ ಮಾಡ್ಯಾವೂ ಅಂತ!

ರಾವ್—ಆದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ. ಆದರೆ ಒಂದು ಹುಕುಮ್ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೌಖ್ಯವೋ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೌಖ್ಯವೋ? ಸುಖವಾಗಿ ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ನಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೇದೋ ಅಥವಾ ಸೊಳ್ಳೆಯಿಂದ ಕಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೋ ನೀನೇ ಹೇಳು. ಸೊಳ್ಳೆ ಕಚ್ಚಿದರೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಬರುತ್ತೆ. ಮಲೇರಿಯಾ ಬಂದರೆ ನಿನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೂ ಕಷ್ಟ; ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ನಷ್ಟ. ಅಲ್ಲವ್ವಾ, ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ನಿಂದಾದರೂ ಏನು

ಗಂಟು ಹೋಗೋದು ಹೇಳು ನೋಡೋಣ. ನಾನೆ ಕಟ್ಟತೀನಿ ತೆಗಿ. ನಿಮ್ಮ ಸೇವಾ ಮಾಡೋದೂ ಸಹ ನನ್ನ ಹಣೇಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು. (ರಾವ್ ಎದ್ದು ದಾಸ್‌ನ ತಲೆಯ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ'ಯನ್ನು ತೆಗೆದು-ಕೊಂಡು ಕಟ್ಟುವನು. ದಾಸ್ ಹಾಗೇ ಕಂಭದಂತೆ ಕುಳಿತಿರುವನು) ಎದ್ದಾರಂ ವಿಳೋ. (ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಂಧ್ರವು ಕಾಣ-ಬರುವುದು) ನೋಡು....ನೋಡು. ಇದನ್ನ ಹೊಲಿಯಷ್ಟು ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳಿದೆ! ಯಾಕೆ, ಒಳ್ಳೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾವೀಗೆ ಬರೋದಿಷ್ಟೇನು? ಒಳ್ಳೇದು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ಕ್ಷಣ 'ರಿಪೋರ್ಟ್' ಮಾಡೇಬಿಡತೀನಿ.

ದಾಸ್—ನನಗೆ ಹೊಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲಾ. ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ನೀನೇ ಹೇಳು.

ರಾವ್—ಎಲ್ಲಾ ಬರುತ್ತೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ದಾರ ಸೂಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಾ. ನೋಡತೇನೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಬರೋದಿಲ್ಲಾಂತ.

(ದಾಸ್ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವನು)

ಐಯ್ಯರ್—(ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) What are your educational qualifications Mr. Rao ?

ರಾವ್—Shut up! ಸರಿ ರಾತ್ರೀಲಿ ಎದ್ದು Educational qualifications ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ. ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದುಕೊ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿದೆ.....ರಾಮ ರಾಮ! ಬೆಳಗ್ಗೆನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ವೈ ಮುರಿದು ದುಡಿದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಯಾಗ ನಿಂದೆ ಮಾಡಲು ಸಹ ಆಸ್ವದವಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಮಗನಿಗೆ!

(ಗಣಪತಿ ಐಯ್ಯರ್ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವನು)

(ಹರಿಸಿಂಗ್ ಮಂಚದಿಂದ ಚಟಕನ ಕೆಳಗೆ ಪಾರಿ ನಿಂತು -ಎ-ಎ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೈ ಕೊಡವಲು ಶುರು ಮಾಡುವನು.)

ರಾವ್—ಎನಾಯಿತು! ಎನಾಯಿತು! ಬೇಕು ಕಡಿಯಿತೇನು?

ಹರಿಸಿಂಗ್—ಅನ್ನು ನಾನು ಮೆಚ್ಚುಸಿರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಕೋ ನನ್ನ ರಿಪೋರ್ಟ್. 'ಸಮಕಿನಲ್ಲೇ ನನಗೆ ಈ ಗುರಾದಿಂದ ಬವಲಿ ಬೇಕು.'

ರಾವ್—ಯಾಕೆ? ಏನಾಯಿತು?

ಹರಿಸಿಂಗ್—ಐಯ್ಯರ ನೆನಪು ಮಂದಿಗೇ ಕೈ ತಗಲಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ!

ರಾವ್—ಒಹ್! ಇಷ್ಟೇನೆ! ನಾನು ಹಿಂದಿದ್ದೆ ಚೀನಿ ಕಡೆಯತ್ತೇನೋ ಅಂತ. ದೇವರೇ ಕಾರಾದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವೇ ಇನ್ನು ಸರಿಯೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಈ ಭಳಿಯಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಅನ್ನತ್ತೆಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗ ಬರುತ್ತಿತ್ತು!

ಹರಿಸಿಂಗ್--ಬವೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬೇರೆ ಜಾಗ ಕೊಡು, ಇಲ್ಲ ಈ ಗುರಾದಿಂದ ವರ್ತಮಾನ. ಈ ಮದ್ರಾಸಿಯ ಕಾಶಿಯನ್ನು ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದಾ..

ರಾವ್—ಸರಿಯವ್ವಾ ಸರಿ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎನ್ನ ಕ್ಷಣ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇರೆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಹರಿಸಿಂಗ್--ಆದೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತದೆಲ್ಲ. ಈಗಲೇ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ

ರಾವ್—ನಿನ್ನೂ ಏನು ಹಬ್ಬಿ ಅಂತೀನಿ. ಆ ಮದ್ರಾಸಿ ನಿನ್ನ ಮಂಡಿಗೆಗೆ ಕೈ ತಗಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಂದ್ರನವಾ ಗಂಟು ಹೋಗಿದ್ದು? ನಿನ್ನ ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟು ಬೂಯಿಯಂತನು? ಅಯ್ಯರ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಹೌದು. ಆಲ್ಲಾ ಈ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನಗೇ ಯಾಕೆ ಅಂತೀನಿ. (ಹರಿಸಿಂಗ್ ತನ್ನ 'ಲುಟಿಯಾ' ದಿಂದ ಮಂದಿಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯುವನು) ಮಂಡಿ ತೊಳಕೊಂಡಿ ಹಾದಿಲ್ಲ? ನಿನ್ನ ಚಾಳೀನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಡಿಹೆಂಗಸಿನ ಚಾಳಿ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮಂಥವರೂ ಸಹ ಮಿಲಿಟರಿಗೆ ಏಕೆ ಸೇರತಾರೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. (ಹರಿಸಿಂಗ್ ಲುಟಿಯಾವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಮುಂದವನ್ನು ಸರಿಸಲು ಶುರು ಮಾಡುವನು) ಆರೆರೆ! ಯಾಕೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎನ್ನ-ಕ್ಷಣ-ಕ್ಷಣ

ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಡತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇನು? ಈ ಭಲಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗತೀಯಾ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ.

ಹರಿಸಿಂಗ್—ನಾನು ಹೊರಗೆ ಭಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ತರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ.

ರಾವ್—ಸಾಕಪ್ಪಾ ಸಾಕು! ನುಹಾರಾಯಾ, ನನ್ನ ಎದುರಿಗಿರುವ ಆ ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಂಚವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ತಳ್ಳು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದಕ್ಷಣ 'ಅಜೀತ್ ಸಿಂಗ್'ನ ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಜೀತ್ ಸಿಂಗ್—(ಭಟಕನು ಎದ್ದು) ನಾನು ಆ ಕೊಳಕು ಅಯ್ಯರ್ ಸಂಗಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾವ್—ನೀನು ಬಹಳ ಚೊಕ್ಕಟ! ನಿನ್ನ ಕೂದಲಿನಿಂದ ಹೊರಡುವ ದುರ್ವಾಸನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೂಗೇ ಕೊಳೆತು ಹೋಗಿದೆ!

ಅಜೀತ್ ಸಿಂಗ್—ನಿನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ನಾನು ಅಯ್ಯರ್ ಸಂಗಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಟ್ಟ ಚಟವಿಲ್ಲ? ಸಿಗರೇಟ್ ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದು ನನ್ನ ಮತದ ವಿರುದ್ಧ. ನಶ್ಯ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದೂ ಸಹ ನನ್ನ ಮತದ ವಿರುದ್ಧ. ಅರೆ, ನಾವುಗಳು ಸಿಗರೇಟ್, ನಶ್ಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ವಾಸನೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರವೆಂದನೇಲಿ ನಾನು ಅವನ ಸಂಗಡ ಇರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ನೀನೇ ಹೇಳು!

ರಾವ್—ಒಳ್ಳೇದಪ್ಪಾ ಒಳ್ಳೇದು. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿ ಐಯ್ಯರ್ ಸಂಗಡ ಇರೋದಿಲ್ಲಾಂತ ಹೇಳಿದರೆ, ಪಾಪ ಅವನಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು ಹೇಳು. ಅವನೂ ಸಹ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬ 'ಸಿಪಾಯಿ' ಅಲ್ಲವೆ? ಒಳ್ಳೇದು, ನಾನೇ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಇರತೀನಿ.

(ರಾವ್ ತನ್ನ ಮಂಚವನ್ನು ಹರಿಸಿಂಗ್ ಮಂಚದ ಜೊತೆಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬದಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹರಿಸಿಂಗ್, ಅಜೀತ್ ಸಿಂಗ್ ಮುಳುಗುತ್ತಾರೆ.)

ರಹಿಮಾನ್—(ಎದ್ದು) ರಾವ್, ನನಗೆ ಆ ಜಾಗ ಬೇಕೂಂತ ಎಷ್ಟು ದಿನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ....ಆ....ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನ. ಆ ಎದುರಿಗಿರುವ ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿ 'ನವಾಜ್' ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನೀನು ಹರಿಸಿಂಗ್‌ಗೆ ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲವೆ! ನೀವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಕಾಣಿರೋ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ಮುಸಲ್ಮಾನನೂ ನಂಬಬಾರದು. ಬೆಳಗಾದ ಕ್ಷಣ 'ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಬೇರೆ ಗುಡಾರಬೇಕು' ಅಂತ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿಬಿಡತೇನೆ. ಬೇರೆ ಗುಡಾರ ಸಿಗುವ ವರೆಗೂ ಹೊಡೆದಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನನೇ ಅಲ್ಲ.

ರಾವ್—ನೋಡು ರಹಿಮಾನ್, ನೀನು ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ಜಾತಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ತಂದು ಜಗಳ ಮಾಡಬೇಡ. ನಾನು ಯಾರ ಸಂಗಡಲೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಜಾತಿಭೇದ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹರಿಸಿಂಗ್‌ನ ಬುದ್ಧಿ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಪಾಪ, ಆತ ಯಾರ ಗೊಡನೆಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಪಾತಿಗೆ ತಾನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಎಂಥ 'ಮಡಿಮೈಲಿಗೆ ಏಕಾಚಿ' ಬಡನುಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಏನೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಸಿಂಹೋಗ್ರಸಿಕೂಂಡು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಿರೋದು ಒಳ್ಳೇದೋ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಗುವಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೇದೋ ನೀನೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡು. ಅಲ್ಲ, ಅಜುಬಾಜಿನಲ್ಲಿರುವವರು ಏನಾರೆ ಅಂದಾರು ನೀನೇ ಹೇಳು!

ರಹಿಮಾನ್—ನನಗೆ ಅದೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಲ್ಲ. ಇಕಾ, ತಗೂ ನನ್ನ ರಿಪೋರ್ಟ್. 'ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಬೇರೆ ಗುಡಾರಬೇಕು, ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಜಾತಿಯವರಾಗಲಿ ಇರಕೂಡದು.'

ರಾವ್—ಸರಿಯಷ್ಟೆ ಸರಿ! ಈಗಲಾದರೂ ಮಲಗಿಕೊಡು.

ಪಂಡಿತ್—(ಎದ್ದು ರಹಿಮಾನ್‌ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ) ಈಗಲೇ ಹೊರಡು....ಹುಂ....ಹೊರಡು ಅಜಿಗ್.

ರಹಿಮಾನ್—ರಾವ್, ನನಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಇವನಿಗೆ ಏನು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ? ನುಸೂ ಇತರ ಹಾಗೇ ಸರ್ಕಾರವ ನೌಕರನಲ್ಲವೆ?

ರಾವ್—ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ 'ನೀನು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಗುಡಾರಬೇಕು' ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದು?

ರಹಿಮಾನ್—(ಕೋಪದಿಂದ) ನಾನು 'ಹಿಂದೂಗಳ ಸಂಗಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಂಡಿತ್—(ನುತ್ತಿಷ್ಟು ಕೋಪದಿಂದ) ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಗಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾವ್—ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಕು! (ಕೋಪದಿಂದ) ನೀನಿಬ್ಬರೂ ಬಾಯ್ಕಿ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಖೈದುಮಾಡಿ, ಕ್ವಾರ್ಟರ್ ಗಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ! (ಇಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ) ಓಹೋ! ಯಾಕೋ ಬದಲ ಚಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಬೇರೆ ಗುಡಾರ; ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಗುಡಾರ! ಏನು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇದು ನಿಮ್ಮ 'ಮಾವನ ಮನೆ' ಅಂತ ನೀನು ಮಿಥ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ! ಇನ್ನೊಂದು ತಾರೀಖು ಲಿಪೋರ್ಡ್ ಮಾಡಿಗೀಡೀರಾ ಜೋಕ!

(ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿರಾಶ)

(ಸೇನ್ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮರಳುವಾಗ 'ಇಂತಹ ಮಂಕು ಜನಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಮ್ರಾಜ್ಯ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜನಗಳೂ ಹಿಂದುಳಿಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲಾ' ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ಮಲಗಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)

ಪಂಡಿತ್—(ಎದ್ದು ಕೋಪದಿಂದ) ಏ! ಯಾರಿಗೆ ಮಂಕು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು ?

ಸೇನ್—(ಇನ್ನೂ ಕೋಪದಿಂದ) ನಿನಗೆ.... ಅವನಿಗೆ..... ಅವನಿಗೆ.

ಪಂಡಿತ್— ಜೋಕೆ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿಗೀಳೇಯಾ !

ರಾವ್—ಈಗ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಏನು ಬಾತವ್ವಾ ಧಾಡಿ ? ಏ ! ಏ ! ಭಿಂಗಾಲಿ ಬಾಬು, ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದುಕೊಡತೀಯೋ ಇಲ್ಲೇ ? ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು

ಯಾರು ಮುಂದೆ ಯಾರು ಹಿಂದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುವಿರಂತೆ.

ಸೀನ್—ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನು ಬೇಕು? ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ಎಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ 'ಟಾಗೂರ್' ರವರಂಥ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡು.

ರಾವ್—ಸಾಕು ಸಾಕು. ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಟಾಗೂರ್ ರವರನ್ನು ಮುಂದೆ ತರಬೇಡ. ನೀವಿಷ್ಟು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದರಲ್ಲ. ಆಗ್ಗೆ ನಾವು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದೆವು!

(ಸೀನ್, ಸೆಂಟ್ ಇಬ್ಬರೂ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಘಂಟೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತವೆ.)

ರಾವ್—ಅಜ್ಜಾ! ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಐವನವರೆ ಘಂಟೆಗೆ ಬೇರೆ ಏಳಬೇಕು. ಕಪೂರ್ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ!....
...ಎಲ್ಲಾದರೂ M.!. ಗಳಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟನೋ ಏನೋ....ಮಹಾಶಯನ ಹೆಂಡತಿಯು ಕೈ ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲ ಈತನಿಗೆ 'ರಂಡೀಬಾಜಿ' ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೆ!ಏ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾರಾದರೂ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಕರುಣೆಯ ಯಾವುವನ್ನೂ ನೀಡೋಲ್ಲ; ಕಪೂರ್ ಬಂದೂ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅವನಿಗೆ-
ನಾದರೂ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿದ್ದೀರಿ ಅನ್ನೋದು ತಿಳಿಯಬಂದಿದ್ದೇ ಆದರೆ, 'ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೀಗೆ, ಈ ಹುಡುಗಿ ಹಾಗೆ' ಅಂತ ತನ್ನ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಲು ಮೊದಲು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಮುನ್ನುನೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅವನೂ ಬಂದು ತಿಪ್ಪಗೆ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

(ಕಪೂರ್ ಬಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ರಾವ್, ರಾವ್' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ, 'ರಾವ್' ನ ಮಂಚವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಹರಿಸಿಂಗ್ ನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸು ಹರಿಸಿಂಗ್ ನ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡುತ್ತಾನೆ. ಹರಿಸಿಂಗ್ ಹಾರಿ ಎದ್ದು, 'ಛಿ....ಛಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.)

ಕಪೂರ್—ಅರರೆ! ನೀನು ಈ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂದಿ? ರಾವ್ ಎಲ್ಲಿ?

ರಾವ್—ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿಕೊ ಹರಿಸಿಂಗ್.

ಕಪೂರ್—ಯಾಕವ್ವಾ, ಏಕೆದನ್ ಈ ವರ್ಗಾವರ್ಗ ಯಾಕೆ?...
....ರಾವ್.....ಆ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗ ಇದ್ದಾಳಲ್ಲಾ.....

ರಾವ್--(ನಡುವೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿ) ಮುಚ್ಚೋಬಾಯಿ. ಮನೇಲಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಳಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗಿ ಈ ಹುಡುಗಿ ಅಂತ ಹಣ ಪೋಲುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ! ಈಗ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತೆ ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ? ಈಗೇನು 'ಮಜಾ' ಅನ್ನಿಸಿರಬಹುದು ನಿನಗೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸರ ಆ ರೋಗ ಹತ್ತಿತು ಅಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅಳುತ್ತಿರುತ್ತಾ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತೀಯಾ. ಪಾಪ, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ 'ಹಣ ಕಳುಹಿಸು ; ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ' ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಕಾಗದ ಬರೀತಾಳೆ....ಸರಿ, ನಿನ್ನ ಮನೆ ಸಮಾಚಾರ ನನಗ್ಯಾಕೆ? ಈಗ ಎಷ್ಟು ಘಂಟೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಮಹಾಶಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ? ಒಂದು ಘಂಟೆ ಆಗಿದೆ ಒಂದು! ಹತ್ತೊಂಕು ಘಂಟೆಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಗುಡಾರದೊಳಗೆ ಹಾಜರಿರಬೇಕೆಂದು 'ಹುಕುಮ್' ಇದೆ. (ಹರಿಸಿಂಗ್ ತೆಪ್ಪಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ) ಸರಿ, ಈಗ ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿಕೊ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊ.....ಆರರೆ! ಹರಿಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ?... ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನು. ಈ ಘಂಟೆಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ!.....ಅಲ್ಲ, ನೀನಾರ ಯಾಕೆ ಅವನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ?

ಕಪೂರ್—ಆದೇ ನಾನೂ ಹೇಳತಿದ್ದದ್ದು. ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ವದ ಎಲ್ಲಿ ಕೊಡತೀಯಾ ನೀನು! ಆ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ M. P. ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು....ಈಗತಾನೇ ಬಿಟ್ಟದ್ದಾರೆ. ನಾಳೆ ಲಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂತು ಅಂದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತೆ.

ರಾವ್—ಒಳ್ಳೆದಾಯಿತು! ನಿನ್ನ 'Court Martial' ಆಗಿ, ಆರು ತಿಂಗಳು ಕಠಿಣಸಜದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಸ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಇಳಿದುಹೋಯಿತು ಅಂದರೆ, ನೀನು ಒಳ್ಳೆ ಹಾದಿಗೆ ಬರುತ್ತೀಯಾ.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ ಐಯ್ಯರ್ ಎದ್ದು ಬೀಳುತ್ತಾ ಏಳುತ್ತಾ ಕೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಾನೆ.)

ರಾವ್—ಯಾಕಪ್ಪಾ, ನೀನ್ಯಾಕೆದ್ದಿ ?

(ಐಯ್ಯರ್ ಬೆರಳು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ರಾವ್.... ಬಲಬಾಧೆಗೆ? ಸರಿ. ಹುಷಾರಾಗಿ ಹೋಗು. ಮತ್ತೆಲ್ಲಾದರೂ ಕಂದಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಗಿದ್ದೀಯಾ.

(ಗಣಪತಿ ಅಯ್ಯರ್ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕೂಡಲೇ 'ದೋಷ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದವೂ, ತಕ್ಷಣವೇ 'ಅಯ್ಯೋ' ಎಂಬ ರಬ್ಬವೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ.

ರಾವ್—ಆಹಾ! ಐಯ್ಯರ್ ಕಂದಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟ !

(ರಾವ್ ಹೊರಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಐಯ್ಯರನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾನೆ. ಗಣಪತಿ ಅಯ್ಯರ್ ಬಲಗೈಯನ್ನು, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಜೋರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಐಯ್ಯರ್ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.)

ರಾವ್—ಕೈಗೇನಾಯಿತು ?

ಐಯ್ಯರ್—(ಅಳುತ್ತಾ) ಮುರಿದುಹೋಯಿತೂ.....

ರಾವ್—ಉಘ್! ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆ? ನಡಿಯಪ್ಪಾ ಕಪೂರ್, ಇವನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಬರೋಣ.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹರಿಸಿಂಗ್ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಮೈಯಿಂದ ನೀರು ತೊಟ್ಟು. ಕುತ್ತಿರಲು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಾ, ಗುಡಾರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಐಯ್ಯರ್ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಐಯ್ಯರ್ ಅಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹರಿಸಿಂಗ್ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.)

— ಸರದೆ ಬೀಳುವುದು —

(ನೂರ್ಜಿ, ೧೯೪೫, 'ಉಘಾ' ಬೆಂಗಳೂರು)

ಕೆಲವು ಅನುಭವಗಳು

ಭೌತಿಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವರಾದರೂ, ಹಿಂದುಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಯಾವ ಗಂಭೀರವಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಛಾನ್ರಿ ಜಿನ್ನಾ ಸಾಹೇಬರು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಾದ ಎಷ್ಟು ಬೊಳ್ಳು ಎಂಬುವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸುಮಾರು ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೃದರವಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊಂಬಿಯೊಂದು ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ನಾನು ಸಿಕಂದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವತ್ರಿಕೆಯ ಸುದ್ದಿಗಾರನಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳ ಸುದ್ದಿಗಾರರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನ ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವೇಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಜೀವನವನ್ನೇ ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಇದರಿಂದ "ಅತ್ತ ಗರಿ ಇತ್ತ ಪುಲಿ" ಎಂಬಂತಾಯಿತು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಹಾಂ ತೋರಿವೆಂದು ನಾನು ರಾಮ-ಅಲ್ಲಾ-ಏಸು ಗಳಿಗೆ ನೋರೆಯಿಟ್ಟೆ. ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ವೇವರು ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ! ಈ ಉಗ್ರ ದೊಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆತ ತಿಂದು ನಾಯದಿರಬೇಕಾದರೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ಹೊಳೆಯಿತು ಅದೇನೆಂದರೆ, ನಾನು "ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುವಿನ ಹಾಗೆ ಕಾಣಬೇಕು: ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನನಂತೆ ಕಾಣಬೇಕು." ಅಲ್ಲಾ ಹಿಂದುಗಳಿಗೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೂ ದೇಹದ ಹೊರಗಡೆ ಕಾಣುವ ಒಟ್ಟು ದಾರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೂ ಏನಿದೆ? ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ಕೈಕಾಲುಗಳು ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿವೆ. ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಕಾಣಬರುವುದು ದೇಹದ ಹೊರಗಡೆ ಇರುವ ದಾಡಿ ಜುಟ್ಟುಗಳಿಂದಲ್ಲವೆ? ಅದೇ ಈಗ ಎಷ್ಟೊ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ದಾಡಿಯಿಲ್ಲ; ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಜುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸರಿ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಗಾಂಧಿಟೋಪಿಯನ್ನು ಒಂದು ಜಿನ್ನಾ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದೆ. ಟ್ರಂಕಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಶೇರವಾನಿಯನ್ನು ಪಾಯಿಜಾಮೆಯನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಅನಂತರ ನಿಲುವುಗನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಗಾಂಧಿಟೋಪಿಯನ್ನು ತಲೆಗೆ ಧರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಹದಿನಾರಾಣೆ ಎಂದುವಾಗಿ ಕಂಡೆ. ತದನಂತರ ಗಾಂಧಿ ಟೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಜಿನ್ನಾ ಟೋಪಿ ಏರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಪಕ್ಕಾ ಮುಸಲ್ಮಾನ! ವಹವ್ವಾ!! ಎಂಥ ಉಪಾಯ!!! ಬರೀ ಟೋಪಿ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದಿಂದ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಜನಾಂಗಕ್ಕೂ, ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಜನಾಂಗದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗಕ್ಕೂ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ!! ಅಬ್ಬಾ, ಜನಾಂಗವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಬಿಡುವುದು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭ! ಆದರೆ ಒಂದು ಸಂಶಯ. ನೀಗೋವಾಗಲಿ, ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಆಗಲಿ, ಮತ್ತು ಜೈನಾ ದೇಶೀಯನಾಗಲಿ. ಈ ತರಹದ ಟೋಪಿ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ, ಹಿಂದೂ ಅಥವಾ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ರಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವನೆ? ಆದನ್ನು ಜ್ಞಾನಿ ಜಿನ್ನಾ ಸಾಹೇಬರು ಪರಿಹರಿಸದೆ ಹೋದರು.

ಶೇರ್ವಾನಿಯ ಎರಡೂ ಕಿಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಮಸೀದಿಗಳು, ಗುಡಿಗಳು, ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಘಗಳ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ. ಗಲ್ಲೂ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಯಾವ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಲಿ ನಾನು ಹಿಂದು ಎಂದು ಸಂಶಯ ಪಡಲಿಲ್ಲ.

* * * *

ಮಹಾತ್ಮ ಹಿಟ್ಟರ್ಸನ್ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಾಗಿ, ನಾನು ಇರಾಕ್, ಇರಾನ್, ಸಿರಿಯ, ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೈನ್ ರಶಿಯನ್ ಬಾರ್ಡರ್, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಲಿಬಿಯ, ಸೈಪ್ರಸ್ ಮತ್ತು ಸೌತಾಫ್ರಿಕ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ತಿರುಗಾ-

ಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೊಬ್ಬ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಿದ್ದ. ಆತನ ಹೆಸರು ರಹಿಮಾನ್, ರಹಿಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಾನು ಈ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತಿರುಗಿದೆವು. ಈ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಜನರೂ, ಜನಾಬ್ ಜಿನ್ನಾರವರ ವಾದದಂತೆ, ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೂ ಎಂದೂ, ರಹಿಮಾನ್‌ನನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನ ನೆಂದೂ ಸಂಬೋಧಿಸ ಬೇಡವೇ! ಅಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬ ನೀಗ್ರೋ ಸಿಪಾಯಿ ಮದ-ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ನಾವು "ನೀಗ್ರೋ" ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಈ ಜನಗಳು ಜಿನ್ನಾರವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣದೆ, ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಬೇಕೇ! "ಏ! ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ" "ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಮಿತ್ರರು ಬಂದರು" ಎಂದೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು ಅವರು. ಜಿನ್ನಾರವರ ವಾದದ ಪ್ರಕಾರ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟು ದೇಶಗಳ ಜನರು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯಾವಭೇದವನ್ನೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ, ನಿರ್ಮೂಲವಾದ ಹೃದಯದಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನೋಡಿದಾಗ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯಾವ ಭೇದವೂ ಕಾಣಬರದೇ ಇದ್ದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ರಹಿಮಾನ್‌ನ ನಡುವೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬಾಂಧವ್ಯ-ವಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ?

* * * *

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ನಾನು ಮತ್ತು ರಹಿಮಾನ್ ಇಬ್ಬರೂ ದಕ್ಷಿಣಾಫ್ರಿ-ಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಬಿಳಿಯರು ಕೊಟ್ಟ ಸುಸ್ವಾಗತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೇದವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ರಹಿ-ಮಾನ್‌ನನ್ನೂ ಸಹ ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನನ್ನಂತೆ, ಕರಿಯ ಜನಾಂಗ ವೆಂದು ಹೀನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ? ಪಾಪ! ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಹಿ-ಮಾನ್‌ನನ್ನೂ, ಹಿಂದುವಾದ ನನ್ನನ್ನೂ, ಒಂದೇ ಒಂದು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ದವರೆಂದು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಬೇಕೆ? ನಾವಿಬ್ಬರೂ "ಹಿಂದೂ ಅಲ್ಲ, ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಅಲ್ಲ, ಕರಿಯ ಜನಾಂಗವಂತೆ!" ಅಂದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಒಂದು ವಿಧ ವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂದಾಯಿತಲ್ಲವೆ?

○ ○ ○ ○

ಒಂದು ಸಲ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಮತ್ತು ರಹಿಮಾನ್ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜರ್ಮನರ ಪ್ರೈದಿಗಳಾಗುವ ಸುಯೋಗ ಬಂದೊದಗಿತು. ಜರ್ಮನರಿಗೂ ಸಹ ಜನಾಬ್ ಜಿನ್ನಾರವರ ವಾದ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಒಬ್ಬ ಜರ್ಮನ್ ಸಿಪಾಯಿ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ “ಛೂ! ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಗುಲಾಮಿ” ಎಂದು ಒದೆಯಬೇಕೆ? ಅಲ್ಲ, “ಛೂ! ಹಿಂದೂ ಗುಲಾಮಿ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೂ, ‘ಛೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಗುಲಾಮಿ’ ಎಂದು ರಹಿಮಾನನನ್ನೂ ಒದೆಯಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ? ಅಂದರೆ ಜಿನ್ನಾರವರ ವಾದವು ನಿಜವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾದರೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ?

○ ○ ○ ○

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬನಿಗೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಜಾತಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಾರವರು ಹೇಳುವಂಥ ಯಾವುದಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಯುಂಟಾಗುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲೋಸುಗ, ಆತನು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ (ಮನೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ) ಇರಾಕಿನಲ್ಲ ಒಂದು ಮುಸ್ಲಿಂನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಇರಾಕಿ ಮಿತ್ರನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಹಣದ ಬಲದಿಂದಲೂ ಒಬ್ಬ ಮೌಲನಿಸಾಹೇಬರನ್ನು ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿಕೊಂಡು, ರಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ತದನಂತರ ಮುಸ್ಲಿಮನ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೂ, ಏನೂ ಭೇದ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದೇ ಎರಡು ಕಾಲು ಎರಡು ಕೈ, ಎರಡು-ಅಲ್ಲ-ಒಂದು ಮೂಗು.... ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಣಬಂದವು. ಆತನಿಗೆ ನಂಬಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ, ಕಾಯಿದೆ ಆಜಿಮ್ ಜಿನ್ನಾರವರು, ಹಿಂದೂಗಳೂ ಮುಸ್ಲಿಮರೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯುಳ್ಳವರೂ ಮತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯಾವ ತರಹದ ಸಂಬಂಧವಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಆಪ್ತಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವುದು ಸುಳ್ಳೆ? ಇದೇ ಈಗ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದ ಅವನಲ್ಲಿ ಕೊಂಚವೂ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲವೇಕೆ! ಬಹಳ

ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅಪನ ಕುತೂಹಲ ದೂರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲೇ ಏನೋ ಬದಲಾವಣೆಯುಂಟಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆತನಿಗೆ ಸಂಶಯವಾಯಿತು.

ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಬಗ್ಗಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆತನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುವುದೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ.

ನಾನು ಆತನನ್ನು ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲಿನವರೆಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಆತನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವೇನು?

(ನಾರ್ಚಿ, ೧೯೪೨, "ಸ್ವತಂತ್ರ" ಬೆಂಗಳೂರು)

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯ ಪ್ರೇಮವಿವಾಹ

‘ ನೀನು ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ. ರ್ಯಾಲಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ನೀನು ಸುಖ ಪಡಲಾರೆ. ಆತ ಅಂಗ್ಲೇಯನು, ನೀನು ಹಿಂದೂದೇಶದವಳು. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದೀರಿ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಎಂದೂ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಲಾರಿರಿ. ಜೋಕೆ. ಮುಂದೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬೇಕಾದೀತು. ’ ದರ್ಶನಸಿಂಗ್ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟುವಾಗಿಯೇ ತಿಳುಹಿಸಿದ.

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ತಾನು ರ್ಯಾಲಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆನೆಂದೂ, ರ್ಯಾಲಿಯೂ ಸಹ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆನೆಂದೂ ನಂಬಿದ್ದಳು.

ರ್ಯಾಲಿಗೆ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನೋ ಇತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಮನೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಶದ ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಸಿಗಬೇಕು? ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಂದುಂಡು, ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಹ ಶೇಖರಿಸಿರುವ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಕಾನುಸೀಡಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕಾದೀತು? ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಳನ್ನು ಮದುವೆಯೆಂಬ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವವರೆಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಂತರ ಬೇಡವಾದಾಗ ಬಿಸಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು ” ಎಂದು ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದ ರ್ಯಾಲಿ. ಚಾಣಾಕ್ಷನಾದ ಅವನು, ತನ್ನ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂದೇಹ ಬಾರದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತ, ಮುಗ್ಧೆ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಬರ್ಚು ತಗಲುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದೇನೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹಣದ ಅಡಚಣೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಪೇಚಾಡಲು ಇದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡೇ? ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಾದರೋ ಆತನು ಸಾಧಾರಣ ಕೂಲಿಯಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನೇನು ಕೂಲಿಯೇ? ಎಂಥ ಕನಿಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯ ಬಿಳಿಯನೂ ಸೂಯೆ ಜ್ ಕಾಲು ವೆಯ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ತಕ್ಷಣ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬನಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ? ಅಂತೆಯೇ ಆತನು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನೇ? ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೋ! ಅಂದನೇ? ಈ ಮದುವೆಯೆಂಬ ನೆನಪಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಒರ್ಚಿಸಿ ಮುಖ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಆತನು ಸುಖಿಸುವುದೆಂತು? ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಮಸೀಡೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಸೂಳೆರೋಗ ಹತ್ತಿದರೆ ಏನುಗತಿ?

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ಆಗತಾನೆ ಸ್ಯಾಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಳು. ಈಗ್ಯೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ರ್ಯಾಲಿಯ ಸಂಗಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ಮತ್ತು ರ್ಯಾಲಿ ಇವರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಶಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ದರ್ಶನಸಿಂಗ್. ಪಾಪ! ಪೆದ್ದು ಹುಡುಗಿ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಸೀಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆತನು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾದೀತೆ?

ರ್ಯಾಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ಇವರ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸಿತು. ವಿಷಯ ಇಷ್ಟು ದೂರದ ವರೆಗೂ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಆತನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಯಾದ ಆತನಿಗೆ ಪರದೇಶೀಯರಿಂದ ತನ್ನ ದೇಶದ ಭಗಿನಿಯರು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೈಕಟ್ಟಿಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆತನೇನು ಮಾಡಲು

ಶ ಕ್ಯ ವಿ ದೆ? ಕುರಿಯು ತನ್ನ ಕತ್ತನ್ನು ಕುಯ್ಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾನೇ ಒಪ್ಪಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಜೀವ ತೆತ್ತರೆ, ಸ್ತುತಃ ಬ್ರ ಹ್ಮ ನೇ ಆಗಲಿ ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ?

ಆದರೂ ಸಹ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಅವನನ್ನು ಕಾಡಹತ್ತಿತು. “ಅವಳು ಹಾದಿಗೆ ಬಂದರೆ ಬರಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಿಡಲಿ, ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೆ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಎತ್ತಿದ. ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯೇನೂ ಅವನಿಗೆ ಆಸರಿಚಿತೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

“ ದರ್ಶನಸಿಂಗ್, ನೀನು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀ. ಜಾತೀಯ ಮದಾಂಧತೆ ಮತ್ತು ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ನಾವು ಕುರುಡರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ನಾನು ಮತ್ತು ರ್ಯಾಲೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೇ ವಿವಾಹವಾಗಲಿದ್ದೇವೆ.”

“ ಈ ಸ್ನೇಹ ಬರೀ ಬೂಟಾಟಕೆ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ. ಒಂಜಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಬೇರೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ಒಂದು ಸಕ್ಷ ರ್ಯಾಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ, ನೀನಾದರೂ ರ್ಯಾಲೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ ಏಕೆ? ” ಅರ್ಧ ಕುತೂಹಲ ಅರ್ಧ ಹ್ಯಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಗೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದಳು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ.

“ ನಾಳೆ ಯುಧ್ಧ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ರ್ಯಾಲೆ ಯ ಸಂಗಡ ನೀನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗುವಿಯೋ? ”

“ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಹೋಗುವೆ ”

“ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನವಲ್ಲ. ನೀನು ಕರಿಯ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಲೆಯ

ಬಂಧುಗಳು ಸಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಎಂದಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರರು. ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೀನನಾಗಿ ಕಾಣುವರು. ರ್ಯಾಲಿಯೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಜವು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವುದು. ಕೊನೆಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ವರೆಂದು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಫಜೀತಿ ಪಡುವಿ. ಅದುದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಬುದ್ಧಿ ತಂದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು.”

‘ ದರ್ಶನಸಿಂಗ್, ನೀನು ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಸರಿಸಮಾನರು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಕಾಲಬಂದಿದೆ.’

“ ಹೀಗೆ ನೀನು ತೀಯುವುದು ಮೂಢತನ.”

“ ರ್ಯಾಲಿ ನನಗಾಗಿ, ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡಲು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ದರ್ಶನಸಿಂಗ್, ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಭಯಪಡುತ್ತಿರುವೆ. ನಾನೇನೂ ಅಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ. ಸುಶಿಕ್ಷಿತಳಾಗಿರುವೆ. ನನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಸಮರ್ಥಳಿರುವೆ. ನನಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಉಪದೇಶ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.”

ದರ್ಶನಸಿಂಗ್ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಾದಿಸುವುದು ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀರಿದುದೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಶುಭಾಯಶಗಳನ್ನು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ತೆಪ್ಪಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಇತ್ತ ರ್ಯಾಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ಇವರ ಲಗ್ನವು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದಂತೆ ನೆರವೇರಿತು.

ರ್ಯಾಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ಇವರ ಸಂಸಾರ ಸುಗಮವಾಗಿಯೇ ಸಾಗಿತ್ತು. ರ್ಯಾಲಿಯು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಣ, ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಬಳ ಇವೆರಡೂ ಸೇರಿದುದರಿಂದ, ಹಣದ ಅಡಕತೆಯಂತೂ ಇವರೇ ಇಲ್ಲ. ಹಣವು ಈಡಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ಕೊರತೆ?

ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ, ದರ್ಶನಸಿಂಗ್ ಹೇಳಿದ 'ಜೋಕೆ, ಮುಂದೆ
 ಒಳ್ಳೆ ಶ್ರಾಪ ಸಡಬೇಕಾದೀತು.' "ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂದು, ಸ್ನೇಹ-
 ಪ್ರಭೆ ಗಡಗಡನೆ ನಡಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅನಂತರ "ದರ್ಶನಸಿಂಗ್ ಒಬ್ಬ
 ಮೂಢ. ಈಗ ನನಗೇನಾಗಿದೆ? ರ್ಯಾಲೆಯೂ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಅನ್ಯೋನ್ಯ-
 ಸಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕುಂದಿಲ್ಲದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ
 ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ" ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.
 ಏಕೋ ಏನೋ. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ, ದರ್ಶನಸಿಂಗ್‌ನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ
 ಮಾತನ್ನು ಅವಳು ಮರೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಈಗೈ ಕಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
 ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಜೊತೆಗೆ, ತಾನು
 ಬಿಸುರಿದ್ದುದುರೂ ಸೇರಿ, ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ರಾಜೀನಾಮೆಯ
 ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕೂಡಲೇಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ
 ಅವಳೇನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆ ಮರಿಗೆ ಅಪ್ಪತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ದಿನಗಳಾ-
 ಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ರ್ಯಾಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಃಖಿತ-
 ನಾದವನಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ.

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆ ಕೇಳಿದಳು 'ಏಕೆ ರ್ಯಾಲೆ ಮುಖ ಸಪ್ಪಗಿದೆ? ಮಗು
 ತೆನ್ನಾ ಗಿಲ್ಲವೆಂದೋ!'

"ಇಲ್ಲ ಹಾಗಲ್ಲ. ಮಗು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆದರೆ.... ಶ್ರಭಾ....
 ಬಂದು ವಿಷಯ ' ಮುಖ ತಗ್ಗಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನುಡಿದ ರ್ಯಾಲೆ.

"ಏನು ಹೇಳಬಿಡು ರ್ಯಾಲೆ, ಸಂಕೋಚವೇಕೆ?"

"ನನಗೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು
 ಅರ್ಜಿ ಬಂದಿದೆ.

"ಏನು! ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ!!" ಬಿಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ.

“ ಹೆದರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ವ್ರಭಾ. ಸಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೋಗದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಸಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ವಾರವಾರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತ ಪಾಕುತ್ತೇನೆ. ಹಣವನ್ನಂತೂ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ತಕ್ಕದೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ರ್ಯಾಲೆ.

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ಅಳುತ್ತ ಕೇಳಿದಳು “ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀ ರ್ಯಾಲೆ ?”

“ ಅದು ನನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುವ ಮೇಲೆಯೇ ನಾನು ಎಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಸಮ್ಮತಿಲಸವಲನಗಳೆಲ್ಲ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ನೀನು ಏನೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡ, ವ್ರಭಾ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್. ಹೋದ ತಕ್ಷಣ ವತ್ತ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಸಿನ್ನ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳು. ನಾನು ಆದಷ್ಟು ಜೇಗ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದ ರ್ಯಾಲೆ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ದರ್ಶನಸಿಂಗ್ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯನ್ನು ನೇಡಲು ಬಂದ. ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅವಳ ಎದೆ ನಡುಗಿತು, ತುಟಿ ಒಣಗಿತು, ಮಾತನಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯೇಬಾರದಂತಾಯಿತು.

“ ಹೇಗಿದ್ದೀಯಾ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ?”

“ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಮುಖ ತಿರುಪಿಡಳಿ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ.

ಇದನ್ನು ಕಂಡು ದರ್ಶನಸಿಂಗ್ ಹೇಳಿದ. “ ನಾನು ಸಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಿದ್ದು, ಸಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಬರಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯೊಂದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.”

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳರಳವವು. ಮಾತನಾಡಲು ಬಾಯಿ ಬರಪೇ ಮೋಗಲು ಕಣ್ಣುಗಳೆಂವಲೇ ಕೇಳಬಹು “ ಎನು ” ಎಂದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಧೃನ್ಯತೆಯಿತ್ತು.

“ ನಿನಗೆ ರ್ಯಾಲಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಫೈಲುಗಳನ್ನು ತಿರುಪಿಹಾಕುವಾಗ ರ್ಯಾಲಿಯು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಎಂದು ಅರ್ಜಿಯು ನನಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆತನು ತನಗೆ ಬಂದೂಕ್ಕಾಸದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆಗಲಿ, ವರ್ಗಾಯಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅದರಂತೆ ಅವನನ್ನು ವರ್ಗಮಾಡಲಾಯಿತು.”

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭಾ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು.

“ ಈಗ ಅತ್ತರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ಪ್ರಭಾ. ಆಗ ನನ್ನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತೃಣೀಕರಿಸಿದೆ. ಕೈಮಾಂತ್ರೋಗಿದೆ. ಧೈರ್ಯವಿರುವ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸು. ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ದರ್ಶನಸಿಂಗ್ ಎವ್ವು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಾಗಿಲಕದ ಮೂರಟೆನು.

“ ದರ್ಶನಸಿಂಗ್, ರ್ಯಾಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ! ” ಎಂದು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆ ಕೂಗಿದಳು. ಅವಳ ಅ ಕೂಗಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪತ್ರಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುವಂಥ ಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು.

“ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೇಕೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ” ಸುಪ್ಪು ಸ್ನೇಹಪ್ರಭೆಗೇಗ ದುಚ್ಚು ಬಿಡದಿ. ಅರ್ಥನಗ್ನಾವಧ್ಯವಲ್ಲ ಬೀದಿ ಬೀದಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಕಂಡಕಂಡ ವೋಲ್ಟಾಫೀಸುಗಳಿಗೆ ನುಗಿ “ ನನಗೆ ಸತ್ತವೆಯೇ! ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಅವಳ ಮಗುವನ್ನು ಅಪ್ಪತ್ರೆಯವರೇ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬುಡನಿಗೆ ಕೂಟಿಬಿಟ್ಟರು.

ರ್ಯಾಲಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸತ್ತವೂ ಇಲ್ಲ, ಹಣವೂ ಇಲ್ಲ.

(ಸುಪ್ರಿ ಅ ಮೇ, ೧೯೦೭, “ ಸ್ವತಂತ್ರ ”, ಬೆಂಗಳೂರು)

ಮಿಸ್ ಬಾಬು ಮಂದರಂ!

‘ ಯಾರವಳು ? ’

‘ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ಅವಳೇ ಮಿಸ್. ಬಾಬು ಮಂದರಂ. ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹೆಣ್ಣುಗೂಲಿಗಳ ಮೇಷ್ಟ್ರಿ. ’

‘ ಹಾಗೋ ? ’

ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಜನನಾದಾರರು, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕೈ ಕೆಲಸ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿರುವವರೆಲ್ಲರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ ಅವಳು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬಲು ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಾದ ಹೆಂಗಸು! ದೊಡ್ಡ ಧೂರಿಯನ್ನು ನೋಡಲೋಗಿ, ಎಲ್ಲ ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ದೊಡ್ಡ ಧೂರಿಯಂತೂ ಅವಳ ಮಾತೆಂದರೆ ವೇದವಾಕ್ಯ. ಹಾಗೆಂತಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೆದರಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಅವಳು ಯಾರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸಿಗಿಸಬಲ್ಲಳು. ಅಸಾಯಕ್ಕೇಡಾದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲಳು. ಏಕೆ, ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಇಬ್ಬರು ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ನಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದಳಲ್ಲ! ’

‘ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ! ’

‘ ಅಹುಮ. ನಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ಆ ಇಬ್ಬರು ಆಫೀಸರರೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಾಟುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ‘ ಬೂಟ್ ಮೇಕರ್ ಶಾಪ್ ’ ನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎಸೆರಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದು ಹೇಗೋ ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ಧೂರಿಯೇ ಗೊತ್ತಾಗಿರಬೇಕು. ಸರಿ, ಆತನು ಆ ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ! ’

‘ ಆಮೇಲೆ ! ’

‘ ಆಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಿಸ್. ಬಾಬು ಸುಂದರಂನ ಮೊರೆ ಹೂಕ್ಕುರು. ಅವಳೇನು ಸುಮನೆ ಕೆಲವ ಮಾಡುವಳೇ ! ನೂರು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಎರಡು ಹಸರು ನೋಟುಗಳು ಅವಳ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮುರುಘೆಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ, ಅದೇ ಮೊಟ್ಟ ಧೂರೆಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರ ಬಿಡು-ಗಡೆಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು ! ’

‘ ಛೀ ! ನಾಚಿಕೆಗೇಡು ! ’ ನಾನೇನಾದರೂ ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನ ಮೂರೆಯೊಕ್ಕು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಕ್ಕೆಯನ್ನೇ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದರು ಜಮಾಡಾರರು.

ಸಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಿಸ್ ಬಾಬು ಸುಂದರಂ, ಪ್ರವಂಚದ ಆ ಭಾಗ-ದಲ್ಲ ಅತಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಾಗಿದ್ದಳು. ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೆಂಗಸರಿದ್ದರೇನೋ ಸಿಜ, ಅವರೇ ಅವರೆಲ್ಲ ಕೂಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ತೀವ್ರ-ವಾದ ಕಾಮುಕವಾಸೆಯಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ನಾವಿರಾರು ಯೋಧರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಮೊಟ್ಟ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ, ಈಕೆಯೊಬ್ಬಳೇ ಸ್ವಲ್ಪ ನಾಗರಿಕತೆಯುಳ್ಳವಳೂ, ಮತ್ತು ಸುಶಿಕ್ಷಿತಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಅವಳೇನು ಕುರೂಪಿಯಲ್ಲ-ದಿದ್ದರೂ ಸುಂದರಳು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರೇನಾದರೂ ಅತಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಮೂಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವರ ಅವ್ಯಕ್ತತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟರೆ, ಎಂಥ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಬೆಳೆಯನೇ ಆಗಿರಲಿ ಅತನಿಗೆ ‘ವರ್ಣಭೇದ’ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಮಿಸ್. ಬಾಬು ಸುಂದರಂಗೆ ಅಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಬಂದರೆ ಅದು ಏನು ಮಹಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ !

ಮಿಸ್. ಬಾಬು ಸುಂದರಂಗೆ ತನ್ನ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟರನುಟ್ಟಿಗೆ ಏರಿಬಿ-ಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರದಿರಲಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಇದುರಾಳಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೂ, ತನ್ನ ಮನೋಭೀಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಚೈತನ್ಯ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವುದೂ, ಅವಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತಾನು ಯಾರು,

ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಯಾರು ಎಂಬುದು ಆಕೆಗೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಒಂದು ಮಿಷನರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಪಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದೊಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಕೆಗೆ ಏನೊಂದೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಿಷನರಿಯು, ಮಿಕ್ಕುಳದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ತರಬೇತು ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೂ, ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣವಾದಂಥ ಗುನಾತ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಲಾವರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವಷ್ಟು, ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನೊವಲೇ ಯುದ್ಧಕಾಲ, ಆದರಲ್ಲೂ ಸರದೇಶಗಳೆಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸೇನೆಗಳು, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಮಿಸ್. ಬಾಬುಸುಂದರಂ ಅಂಥವರಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತವೆಯೆ!

ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಆಕೆಯ ದಿನಗೂಲಿ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಆಕೆಯು ತಾನು ಬಂದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಚಾಕು ಎಷ್ಟು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದೆಂಬುದನ್ನೂ, ದೂಡ್ಡ ಘೊರೆಗೆ ಜಿನ್ನಾಗ, ಮನವಲಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ, ಆಕೆಯ ದಿನಗೂಲಿ, ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳೆಂದ ಐದು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿತು! ಈಗ ಅವಳ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸುಸಮಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದವಕ್ಕಾಗಿ, ಪಿಟ್ಟೆರ್-ನನ್ನು ಅವಳು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಸ್ಮರಿಸುವಳು. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಹಣವಿಲ್ಲದುದರ ಕೊರತೆ ಈಗ ಅವಳನ್ನು ಬಂಧಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇಕೆ, ಇಂಥ ದುರ್ಭಿಕ್ಷದಲ್ಲೂ ಆಕೆಯ ದನದನ್ನೆಲ್ಲ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿತ್ತು! ತನ್ನಂಥ ಹೆಂಗಸರು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದಂಥ ಚಾತುರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಕೆಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆ ಉಪಾಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಯೂ ಇದ್ದಳು! ಹೇ! ಹೇವರೇ!! ಅನಾಥರಕ್ಷಕಾ!! ಅಬರಿಯರಿಗೆ ನೀನೆಷ್ಟು ಉದಾರಿಯಾಗಿರುವೆಯೆಷ್ಟಾ!!!

ಅಬ್ಬಾ! ಅವಳ ಧಳಕೇನು! ಬಯ್ಯಾರವೆಷ್ಟು! ಅವಳು ಬಂದೇ ಸರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎರಡು ದಿನಗಳಾದರೂ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದುವನ್ನು

ಯಾರೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಹಾ! ಆಕೆಯ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಗಳೆಷ್ಟು
 ತಂದ! ಆಕೆಯು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಡುವುದೆಷ್ಟು ಚಂದ!! ಆಕೆಯ ಮುಡಿ
 ಯಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹೂ ಗೊಂಚಲು ಎಂಥ ಸುವಾಸನೆ
 ಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು! ಅವಳು ಹಾಗೆ ಮಗ್ಗಲಾಗಿ ಹಾದುಹೋದರೆ
 ಮೂಗಿನ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಬಿರಿದು ಸಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದವು! ಬಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ
 ಅಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ರಾಸ್ಟ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ವೇಷಭೂಷಣ ಮಾಡು
 ತ್ತಿದ್ದಳಾಕೆ. ಕೊನೆಗೆ ಪಟ್ಟಣದ ಡೆಂಗಸರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಲೆದರ್
 ಬ್ಯಾಗ್ ಸಹ. ಆಕೆಯ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಸಾಲಂಕೃತೆಯಾದ ಆಕೆ, ನಸಿಲನ್ನು ನಾಚಿಸುವಂಥ ಒಯ್ಯಾ-
 ರದ ನಡುಗೆಯಲ್ಲಿ, ಘನ ಸಿತಂಬಗಳೆರಡನ್ನೂ ಹಾಗೊಂದು ಸಲ,
 ಹೀಗೊಂದು ಸಲ ಕುಣಿಸುತ್ತಾ, ಚಂಚಲ ಕುಚದ್ವಯಗಳಿಂದಲೇ ನೋಡು-
 ವವರಿಗೆ ಆಹ್ಲಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ದೊಡ್ಡ ಧೂರೆಯಿಂದ ಪುಟ್ಟ ಧೂರೆಗೆ,
 ಪುಟ್ಟ ಧೂರೆಯಿಂದ ಮರಿ ಧೂರೆಗೆ, ಭೇಟಿಯಾಗುವ ನೆನಪಿಂದ ತಿರುಗಲು
 ಹೊರಟೆಳೆಂದರೆ, ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದಿರುವ ಎಂಥ ಭೀಷ್ಮನಿಗೇ
 ಆಗಲಿ, ಅವಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮೈಯಾದರೂ ನೋಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಶೆ-
 ಯನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಲು ಆಗುತ್ತಿರಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ! ಆದೇಕೆ, ಭಾರಿ ಭಾರಿ
 ಮೂಟೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಜೊಗ್ಗು ಸಂತಿರುವ ಕೂಲಿಗಳೂ ಸಹ
 ಬಹು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹಾತೊರೆ-
 ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಲು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ದೇವನ್ನಾನಂದ ಗೂಳಿ-
 ಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ-
 ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ಬಾಬು ಸುಂದರಂನ ಮನಸ್ಸು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಣಿಯು-
 ತ್ತಿತ್ತು. ಸಮಾಜದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯೋಧರಿಗೆ, ಆಕೆಯು ನಿಜ-
 ವಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ದೇವತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದಳು. ಇವಳಿಂದಾಗಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ
 ವಾತಾವರಣವೇ ಒಂದು ತೆರನಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಅವಳ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕೂಲಿ ಡೆಂಗಸರಿಗೆ ಇವಳನ್ನು
 ಕಂಡರೆ ತುಂಬಾ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು! “ ಅಲ್ಲಾ, ನಾವುಗಳು, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸಿಂಧ

ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಮೈ ಮುರಿದು ದುಡಿದರೂ ಬರೀ ಎಂಟಾಣಿ ವಿನಗೂಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ; ಏನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಆಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಐದು ರೂವಾಯಿ- ಗಳ ವಿನಗೂಲಿಯೇಕೆ? ” ಎಂದು ಹಳಹಳಿಸುವರು. ಕೆಲವು ಯುವತಿ- ಯರಂತೂ “ ಈಕೆಗೆ ನಾವು ಯಾವುದರಲ್ಲ ಕಸ್ಟಿ ” ಎಂದು ಧೀಕರಿಮ- ವಷ್ಟು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಸುಂದರಂನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ- ನುಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಓದಿ, ಬರೆದು, ಮಾತಾಡುವಷ್ಟು ಚೈತನ್ಯವಿರುವುದು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ದುಃಖ ವಡು- ವರು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರದಲ್ಲ, ತಾವೂ ಸಹ ಭಾಗಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಮಗೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡದಿದ್ದು ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಮನನಾರ ಲಿಸುವರು ಆ ಹೆಣ್ಣುಗೂಲಿಗಳು! ತಮಗೂ ಅವಳಂತೆ ತಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಏನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೂ ಐದು ರೂವಾಯಿ ವಿನಗೂಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಜರ್ಮನ್ ನಾರ್ವೆಕ್ ಸೇನ್‌ಗುಪ್ತರನ್ನು
 ಸುಂದರಂ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ ಆಜ್ಞೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳ ವೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು! ಅನುಭವಸ್ಥನಲ್ಲದ ಈ ಯುವಕನಿಗೆ, ತನ್ನ ಹೂಸ ಅಧಿಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ತನಗೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಶ್ಲಾಘನೆಗಳು ಎಂಬುದೇ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. “ ನಾನು ಅಧುನಿಕ ಬಿಡಾರದವನು. ಎಲ್ಲ ಪಿವಯಗಳಲ್ಲೂ ಗಂಡಸರನ್ನೇ ನಂಬಿ- ಸಂತಿರುವ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಹಂಗವರು, ಹಂಗವರನ್ನು ಗಂಡಸರ ಕೈ- ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸದ್ಯದ ಸಮಾಜದ ರೂಢಿಯನ್ನು ನಾರ್ ವೆಜಿ, ತಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ ಶೃಂಖಲೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಇದೇ ಸೂಸಮಯ! ಸದ್ಯದ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಇಂಥ ಸುಸಮಯ- ವನ್ನು ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಯುವತಿಯರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ

ಕೊಳ್ಳಲಿ. ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ತರುಣಿಯರು ಇಂಥ ಚಿನ್ನದಂತಹ ಸವಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನನು ಹೆಂಗಸರು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಕಾಲಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲಿ. ಅಂದರೇನೆ ನಮ್ಮ ಮಹಿಳೆಯರು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮಿಸ್. ಬಾಬು ಸುಂದರಂನಂಥ ಆದರ್ಶ ಯುವತಿ ನನ್ನ ಕೈ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ನನಗೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಒಪ್ಪಾಯವಲ್ಲವೆ! ಆಕೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ನಾನು ಕೈಯಿಂದಾವಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಹಾ! ಈಕೆಯ ಮೇಲ್ವಿಂತ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಯುವತಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ” ಎಂದು ಆದರ್ಶ ಜೀವಿ ಸೀನ್ ಗುಪ್ತರು, ತಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲು ಬಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ಉದ್ಗರ ತೆಗೆದರು. ಸೀನ್ ಗುಪ್ತರ ವಿಚಾರಗಳು, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡದೇ ಹೋದರೂ, ‘ಈ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಲು ಇನ್ನು ಬಹಳ ದಿನಗಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಸುಳಿದುಹೋಯಿತು.

ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಮಿಸ್. ಬಾಬು ಸುಂದರಂಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು, ಸೀನ್ ಗುಪ್ತರ ವರ್ತನೆಯಿತು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಆಕೆಯು ಏನೂ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಕೆಗೆ ಆಫೀಸರುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗುವಂಥ ಕೆಲಸ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಜನಾದಾರರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ್ಯೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದಂತೂ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬಂದರೂ, ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಸುಂದರಂ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಗೂಲಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೂ ಸಹ ಜನಾದಾರ್ ಸಾಹೇಬರ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದಿತು. ಬಂಗಾಲಿಯಾದ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ನೆರೆದಿರುವ ತಮಿಳುನಾಡು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡುವ ಬಗೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ! ಅವರು ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಣ್ಣುಗೂಲಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವರು

ಮಾತನಾಡಿದ್ದೊಂದೂ ಜನಾದಾರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಪೀಕಲಾಟಕ್ಕೆಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಸ್ವಾಲ್ಮಾಸ್ವರರಾದ ಗಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ, “ಮೂರು ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳನ್ನು ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿಡುವದಕ್ಕಿಂತ, ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿಡುವುದು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭ” ಎಂಬುದು ಆಗಲೇ ನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು! ಅವರು ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿಪರತಿಯೂ, ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳು ‘ಫೋಳ’ ಎಂದು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಯುವತಿಯರಂತೂ, ಅವರನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಲೂ ಸಹ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ!

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಭೀಷರಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸುಂದರಂನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಅವಳು ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಲು ಆಸ್ಪದ ಕೊಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು, ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರು; ಆಳುಗಳ ಸಂಗಡ, ಶಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರಾಗಬೇಕೆಂದು, ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೂ, ಸುಂದರಂ ತನ್ನ ಮುಖ ತೋರಿಸಿದ್ದು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮುಚ್ಚಲು ಇನ್ನು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷ ಇದೆ ಎನ್ನುವಾಗಲೇ! ಆಕೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ, ಲೊಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರು, ‘ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿ ? ’ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

‘ ದೊಡ್ಡ ಧೋರೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ’ ಎಂದು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತಳು ಸುಂದರಂ.

‘ ಏಕೆ ? ’

‘ ದೊಡ್ಡ ಧೋರೆಗೆ ನನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತೆಂದು ’

‘ ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ? ’

‘ ನನ್ನ ಕೆಲಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ’

‘ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ಸುಂದರಂ. ಇಂದು ನಾನು ನಿ ದಾರ್ ಕ್ಷಿ ಣ್ಯ ವಾಗಿ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿದ್ದೇನೆ.

ದೊಡ್ಡ ಧೋರಣೆಗೆ, ನನ್ನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕೆಲಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಹೋಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲ ಕೂಡದು. ತಿಳಿಯಿತೆ? ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಈ ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳು ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ”

ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಸ್. ಸುಂದರಂ ಸಂಗಡ ಇಷ್ಟು ಸೂಕ್ತಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದವರಲ್ಲಿ, ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರೇ ಮೊದಲನೆಯವರು. ದುರಭಿಮಾನಿಯಾದ ಸುಂದರಂಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ದರ್ಪವಿರುವಾಗಲೂ ಸಹ, ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರಂಥ ಸೊಟ್ಟು ಜಮಾದಾರ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಹದರುವಳಿ? ಅಲ್ಲ! ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಪರವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾದರೂ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು ಈತನಿಗೆ ?

ಸುಂದರಂ ಕೋಪದಿಂದ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು “ ಜಮಾದಾರ್ ಸಾಹೇಬ್, ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ರಿವೈಜಿರುವುದು ಒಳಿತು. ” ತಾನು ತನ್ನ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಸುಂದರಂಗೆ. ‘ಆರಿ! ಈ ಕರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ದರ್ಪ, ಬಹಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಂದೆ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತೆ’ ಎಂಬುದೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರಿಗೆ, ತನ್ನ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಸುಂದರಂನ ಉದ್ಭಟ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಅವಳ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಯೆಂಬುದನ್ನೂ, ಅವಳ ನಡತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರೀಪೋರ್ಟ್ ಬರೆದು ಅವಳನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ವಜಾ ಮಾಡಿಸುವಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನೂ ಆಕೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಡಿಸಿದರು ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಂದರಂ ಗಬಿಗಬಿಸಿ ನಕ್ಕದ್ದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ‘ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನಾಗುವುದೋ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸು ನೋಡುವ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಚ್ಚಿಸಿದಳು.

ಆದರೂ ಸಹ ಆದರ್ಶಜೀವಿ ಸೇನ್‌ಗುಪ್ತರು, ತಮ್ಮ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು “ ಮಿಸ್. ಸುಂದರಂ, ಚಿಕ್ಕಮಗುವಿನಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ, ಈಗಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ವಜಾ ಮಾಡಿಸುವಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡು, ಈಗ ಕಾಲ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಬಡತನ, ಕ್ಷಾಮ, ಬೇಗಾರಿಗಳು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಎದ್ದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿವೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶುದ್ಧ ಮೂಢತನವಲ್ಲವೆ? ಗಂಡನೇನು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಸಿಕ್ಕು, ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ನರಳಿ ನಾಯುವುದಕ್ಕಿಂತ, ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ. ನಿನ್ನಂಥ ಆದರ್ಶ ಯುವತಿಯಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ....”

ಜಮಾದಾರ್ ಸಾಹೇಬರ ಹಿತೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಲೂ ಇಷ್ಟಪಡದೆ ಮೂಗುಮುರಿದು ಹೊರಟು ಹೋದಳು ಸುಂದರಂ. ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದಿದ್ದ ರಕ್ಷಾಳುಗಳು ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ‘ಘೊಳ್’ ಎಂದು ನಗತೊಡಗಿದರು.

ಕರ್ತವ್ಯ ಸಿನ್ಧುರಾದ ಜಮಾದಾರ್ ಸಾಹೇಬರು, ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸುಂದರಂ ವಿರುದ್ಧ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಒಂದನ್ನು ಬರೆಯಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಇದಾದನಂತರ, ಒಂದು ದಾರದವರೆಗೂ, ಏನೂ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮಿಸ್. ಬಾಬು ಸುಂದರಂನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ವಜಾಮಾಡಿದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಸಿಮಿಷದಲ್ಲೂ ಸೀರೀಕ್ಸ್‌ಮತ್ತಿದ್ದರು ಸೇನ್‌ಗುಪ್ತರು. ಆದರೆ ಸುಂದರಂ ಮಾತ್ರ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಪಾಜರಾಗುವುದನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಹಾಜರಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಘಂಟೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಊಟದ ಬಿಡುವಿದ್ದುದರಿಂದ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭೋಜನ-

ನನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತ-
ರೊಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ, ಫೈಲುಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಹುಗಿದು
ಕೊಂಡು, ಏನೋ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಮಿಸ್ ಸುಂದರಂ
ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಎಷ್ಟು
ಹೊತ್ತಾದರೂ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದುಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಮುಳುಗಿದ್ದರು
ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ. 'ಆಯ್ಯೋ! ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ; ನನ್ನನ್ನು
ಕಾಪಾಡಿ' ಎಂದು ಮಿಸ್. ಬಾಬು ಸುಂದರಂ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಾಗಲೇ
ಅವರು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಎದ್ದುನಿಂತರು. ಎದುರಿಗೆ ಸುಂದರಂ ನಿಂತು
ಕೊಂಡು ಕರ್ಕಶಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ! ಎಲ್ಲ ಕಡೆ
ಯಿಂದಲೂ ಜನರು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ
ಧೊರೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅನೇಕ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಅಫೀಸರುಗಳೂ ಬಂದು
ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಶಿಲವನ್ನು ಕೆಡಿಸಲು ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ-
ಸಿದರೆಂಬುದನ್ನು, ಸುಂದರಂ ಅಳುತ್ತಾಳುತ್ತಾ, ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನಸಮೂಹದ
ಮುಂದೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಮೇಲಿನ ವಿಷಯ ನಡೆದು ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಾಗಲೇ ಕಳೆದು
ಹೋಗಿತ್ತು. 'ಜವಾದಾರ್ ಸಾಹೇಬ್ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತರೆಂಬವರಿಗೆ ಒಂದು
ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಕೆಲಸಗಾರಳೊಬ್ಬಳ ಶಿಲವನ್ನು ಕೆಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ-
ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಮುಖಾಂತರ, ಏಳು ವರ್ಷ
ಸಶ್ರಮ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲಾಯಿತು' ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು, ಎಲ್ಲ
ಯೋಧರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲಾಯಿತು.

(ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೪೬ "ಸ್ವತಂತ್ರ" ಪೆಂಗಳೂರು)

ಎರಡು ಕೊಲೆಗಳು

“ನಮಸ್ಕಾರ ಶಾಮು, ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ?”

“ನಮಸ್ಕಾರ; ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಮೂರು ಗಂಟೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ?”

“ರಜ ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಿತು?”

“_____”

“ಏಕೆ ಸಪ್ತಗಿಡ್ಡಿಯಾ? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮ ತಾನೆ.”

“ಏನು ಬಂತಪ್ಪ ಕ್ಷೇಮ. ನನಗೇಕೋ ಜೀವನವೇ ಬೇಸರವಾಗಿದೆ.”

“ಏಕೆ? ಏನಾಯಿತು?...ಓಹೋ.... ಗೊತ್ತಾಯಿತು.... ತಬ್ಬಲಿ-
ಯಾದ ತಂಗಿ ತನ್ಮಂದಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿರುವೆಯೆಂದು ಹೀಗೆ ಗೋಳಾಡು-
ತ್ತಿರುವಿ. ‘ಸಿಪಾಯಿ’ ಯಾದವನಿಗೆ ಮಮತೆಯೂ ಒಂದು ನಿರ್ಬಲತೆಯೇ
ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. ಅಂದರೆ
ಎಲ್ಲವೂ ತಾನೇ ಸರಿಹೋಗುವುದು.”

“ಹಾಗಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ. ನಿನಗೆ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ
ಆಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮವು ನನ್ನನ್ನು ಅಮರಣಾಂತರ ದುಃಖಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿದೆ.”

“ಸರಿಸರಿ. ದುಃಖಿಯಾದವರಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಹೇಳುವುದು. ಆದರೆ
ಕಾಲಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಬಿಡುವರು. ಅದಿರಲಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವ
ದುಃಖವು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವುದು? ಅಂದರೆ ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ
ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ”

“ಯೋಚಿಸುವುದೇನು? ಮನುಷ್ಯನ ಕೈ ಮೀರಿ ಹೋಗಿದೆ. ಬುಹುಶಃ
ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಸ್ವತಃ ಇಳಿದು ಬಂದರೂ, ಆತನಿಗೂ ಸಹ ಏನು ಮಾಡಲೂ
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

“ಆದಿಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವಯ್ಯಾ”

“ನನಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಂಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರು ಇರುವರಷ್ಟೇ. ‘ಪಾಪ! ತಬ್ಬಲಿ ಮಕ್ಕಳು’ ಎಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸ್ತ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಇರಾಕಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗಾಗಿ ನಾನು ಎಷ್ಟು ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆಂಬುದೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ತಂದೆಯ ಮೇಲಿನ ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ಹಿಮಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡ ಹೋಗಿದ್ದೆನಷ್ಟೆ. ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಎದೆ ಕದಡಿಹೋಯಿತು. ಕೆಲವು ಜನರು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು, ಆರಾಮ ದಿಂದ ತಿಂದುಂಡು, ಬಣ್ಣಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಪಾಸಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ, ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ, ಲೇಶವಾದರೂ ಕುಂದುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ, ಸರ್ಕಾರಗಳೂ, ಘೋಷಿಸಿವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜನರು ಎಂತೆಂಥ ಪಾಪಕೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಅವರು ಪಾಪಿಗಳೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಮಿಕ್ಕುಳಿದವರಿಗೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ. ಮೇಲಾಗಿ ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗದೆ ಹೋದರೆ, ನನಗೆ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಮನ ಶ್ಯಾಂತಿ ದೊರಕದು? ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಯಾರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ?”

“ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ನಿನಗೇನಾಗಿದೆ? ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಯವರೆಗೂ ನಿನ್ನ ಸ್ವ ಸುಖ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ?”

“ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ತಂಗಿ ಇದ್ದಳಲ್ಲಾ, ಲಲಿತ, ಅವಳು ಖೂನಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಳು”

“ಏನು! ಖೂನಿಯೇ! ಯಾರು ಮಾಡಿದವರು?”

“ನಮ್ಮಷ್ಟು”

“ಏನು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನೇ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಂದನಿ!.....ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪವೆ..
....ಏನು ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು?”

“ಶಿಕ್ಷೆಯೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನನಗೇತರ ಚಿಂತೆ. ಹಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ‘ಸಿಪಾಯಿ’ ಯಾದ ನಾನು, ನನ್ನ ತಂಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಂಗಾಲದ ಬರದಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧದಿಂದಂಟಾದ ಅನಾಹುತಗಳಿಂದಲೋ ಸತ್ತು ಹೋದಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಖೂನಿಮಾಡಿದವನನ್ನು ಯಾರೂ ಶಿಕ್ಷಿಸದೆ ಆತನು ತಿರುಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿಲ್ಲದೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗೌರವಸ್ಥನಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದಲ್ಲವೇ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು.”

“ಏನು ಖೂನಿ ಮಾಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೂ ಉಂಟೆ?”

“ಅಹುದು....ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟು”

“ನಿಮ್ಮಪ್ಪನು ಮಗಳನ್ನು ಕೊಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬಾರದೆ.”

“ನಮ್ಮಪ್ಪನೊಬ್ಬ ಸ್ವಾರ್ಥಿ. ಬಡವನೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದಿತ್ತು. ‘ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿ’ ಯಿಂದಲೇ ಆತನು, ತನ್ನ ಸುಲಲಿತವಾದ ಜೀವನವನ್ನೇ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರ ಜೀವನವನ್ನೂ ಹಾಳು ಮಾಡಿದ.

“ಆಗ ನಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ ೪೨ ವಯಸ್ಸಿರಬಹುದು. ಚಾಕರಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಲವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳವು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜೀವನಾಧಾರ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ, ಓದು ಬರೆಹ ಅಷ್ಟಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತೆ. ಇಷ್ಟೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತನ್ನದ ಬಲದಿಂದ, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಆಸಾಧಾರಣವಾದ ಸಾರಥ್ಯದಿಂದ, ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆಗಳೆನ್ನದೆ, ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟವೆನ್ನುವ, ಅಥವಾ ದೇವರಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ, ಆಕೆಯು ಆಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದಳು. ಆಕೆ ಸಾಯುವಾಗ್ಯೆ, ತಾನು ಕೂಡಿಟ್ಟಿದ್ದ, ೮೦೦ ರೂಗಳನ್ನು ಹಣವನ್ನೂ, ಮತ್ತು

ಎರಡು ಸಾವಿರಗಳಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಒಡವೆಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಕಡೆಯುಸಿರನ್ನೆ ಕೆಡೆಳು. ಅದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ, ನಮಸ್ಪನಿಗೆ ತಾರುಣ್ಯವು ಉಕ್ಕೇರಿ ಬಂದಿತು. ಆತನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಮದುವೆಯಾಗುವ ವಿಚಾರವು ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ತಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗತಿಯೇನು, ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಸಾರದ ಖರ್ಚನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ, ಮದುವೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಖರ್ಚಿಗೂ, ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸಾಕಿಸಲಹುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಹಣ ತರಬೇಕು ಎಂಬ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು, ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನುಮತಿಯಿಂದಲೇ, ಕೊಂಡು ತಂದನು. ಪಾಪ! ಬಂದವಳದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅವಳೂ ಸಮಾಜದ ದುರಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಮುಗ್ಧೆಯ ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು. ಹುಡುಗಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ತಾಯಿಯೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಸ್ವನ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ತಾಯಿ ಬುದ್ಧಿವಂತೆ, ಲೋಕವನ್ನು ಕಂಡವಳು. ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ರಾಯರಿಗೆ ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳಿನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಕೂಡಲೆ, ರಾಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಒಡವೆಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಹೊಸಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆತನ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇರಕೂಡದೆಂದೂ, ಕರಾರು ಹಾಕಿ, ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ನಮ್ಮ ಸ್ವನಿಗಾದರೋ ಬುದ್ಧಿಯಿತ್ತೆ? ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಲ್ಲಿ, ತಬ್ಬಲಿಯಾದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

ಆನಂತರ ನಡೆಯುವುದು ಲೋಕವೆ ಕಂಡಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವರಿಗಾಯಿತು; ಮನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಅವರೇ ಆದರು. ನಾವು ಮಾತ್ರ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಕೂಳಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಬಿದ್ದಿರುವ ನಾಯಿಯಂತೆ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾದ ವಸ್ತುವಾದೆವು. ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮನ್ನು

ಬಯ್ಯುವವರೇ, ಹೀಯಾಳಿಸುವವರೇ. ಮಾತನಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪು, ನಿಂತರೆ, ಕುಳಿತರೆ ತಪ್ಪು, ಏನುಮಾಡಿದರೂ ತಪ್ಪೆ. ಮೊದಲೇ ನಮಸ್ವ ಕ್ರೂರಿ, ದುಷ್ಟ, ಹೆಂಡತಿಯ ಮತ್ತು ಅತ್ತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಸಿಸತೊಡಗಿದ. ನಾವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ಮನೆಯೇ! ಜೈಲು. ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವಾರಾರು? ಮುಂದುಗಾಣದೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನು ಶಮನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಹಿರಿಯ, ಧೈರ್ಯವಂತ. ಒಂದು ದಿನ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ. ಆಗ ನನಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ನನ್ನ ತಂಗಿ, ತಮ್ಮಂದಿರ ಕ್ಷೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಆಗ ಹದಿನಾರು, ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳಿರಬಹುದು. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಾಗ ನನಗಿದ್ದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಂಕಲ್ಪವೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ನನ್ನ ತಂಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವರನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುವುದು. ದಾನಿಗಳೂ, ಧರ್ಮಶೀಲರೂ, ತುಂಬಿರುವ ಈ ಅಖಂಡ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬದುಕನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೆ! ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಉರುಳಿ ಹೋದವು. ನಾನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಮಹಾಸರಾಧವೆಂದು ಸಶ್ಚಾತ್ವಾಸ ಪಡತೊಡಗಿದೆ. ಆದರೆ ದೇವರು ದಯಾಳು; ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನನಗೆ ಸುಸಂಧಿಯು ದೊರಕಿತು.

ನನಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸಗಾರದಲ್ಲೇ ಆದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಶೇಖರಿಸ ತೊಡಗಿದೆ. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಾನು 'ಇರಾಕ್' ನಿಂದ ಮನೆಗೊಂದು ಸತ್ರಬರೆದು, ನನ್ನ ತಂಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. "ದೊಡ್ಡ ತಂಗಿಯು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರುವಳೆಂದೂ, ಉಳಿದವರು ಸುಖವಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಇರುವರೆಂದೂ, ಯುದ್ಧದಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾನುಗಳು ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವುದೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು. ನನ್ನ

ತಂಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರು ಎಷ್ಟು ಸುಖವಾಗಿರ ಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ; ಒಬ್ಬಳಾದರೂ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಪಾರಾದಳಲ್ಲ !!

ಹೆಣವನ್ನೇನೋ ಕಳುಹಿಸಲು ಮೊದಲಿಟ್ಟಿ. ಸುಮಾರು ಮೂರುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಏಕೆ? ನನ್ನ ತಂಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರೊಬ್ಬರಿಗೇ ಅಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿರಲೆಂದು. ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಮನಸು ಮಾಡಿದೆ. ಹೆಣ ಕಳುಹಿಸಲು ಶುರುಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಕಾಗದಗಳು ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು ಏನೇನೋ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿಯ ಬಂದವು. ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಖರ್ಚು.... ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮೂರನೆಯ ಬಾಣಂತಿತನ-ನನ್ನ ತಂಗಿಯರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಲಂಗಸೀರೆಗಳು.... ಆದರೆ ಒಂದು ಕಾಗದದಲ್ಲಾದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ತಂಗಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಒಂದು ವಾಕ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ! ಎಷ್ಟೋ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವಳ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದೆ—ಆದರೆ ಬಂದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೆನ್ಸಾರ್ ಆದದ್ದೇ. ಆಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನೂ ತಿಳಿಯಬರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ಕ್ಷೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು. ಮುಂದುಗಾಣದೆ ತೆಪ್ಪಗಿದ್ದೆ.

ಮೊನ್ನೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕ್ಷಣ, ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ರಜೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಹೋರಾಡಿ, ರಜಸಿಕ್ಕಿದೊಡನೆ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿದೆನಷ್ಟೆ. ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಕೂಡಲೆ, ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. ತಂದೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಅತ್ತೆಯೇ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಳು.

‘ಇನ್ನೆಲ್ಲಪ್ಪ ಅಕೆ! ಈಗ್ಯೆ ಸತ್ತು ನಾಲ್ಕುವರೆ ತಿಂಗಳಾಯಿತು’

‘ನನ್ನ ತಂಗಿ ಸತ್ತಳೆ? ಏಕೆ? ಹೇಗೆ?’

‘ಭಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು’

“ಭಾವಿಗೆ!! ಯಾರು ತಳ್ಳಿದವರು? ನನಗೆ ಹೇಳಿ; ಕೊಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸಿಪಾಯಿ; ಯಾರಿಗೂ ಹೆದರುವವನಲ್ಲ” ಎಂದು ಹುಚ್ಚಾಪಟ್ಟಿ ಕೂಗಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಅತ್ತೆ ಹೆದರಿ ಒಳಗೆ ಜರಿದಳು.

ನಮ್ಮಪ್ಪ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬಂದ; ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿರುವವನನ್ನು ನೋಡಿದ. ಮಗನೇನೋ ಹೌದು. ಅದರೆ ಈಗ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಿಸುವ

ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಷ್ಟಪುಷ್ಟನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮಗ; ಹಣದ ಬಲವೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ತಲೆಯೆತ್ತಲೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ! ನಾನೇ ಗದರಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದೆ.

‘ಲಲಿತ ಎಲ್ಲಿ?’

‘ಸತ್ತು ಹೋದಳು’

‘ಹೇಗೆ?’

‘ಭಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು’

“ಏಕೆ”

“ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಕಾಟವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ”

“ಎಲ್ಲಿದೆ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆ?”

“ಬಿಜಾವುರದ ಹತ್ತಿರ- ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ?”

“ಅಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು?”

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಅತ್ತೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತೆ, ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ, “ಮಗೂ, ದಣೆದು ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ! ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಊಟಮಾಡು. ಆಪೇಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇದೇ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, “ಊಟದ ಎಲೆಯನ್ನು ತರವುದು ಮರತೇ ಬಿಟ್ಟಿ” ಎಂದು ನಮ್ಮಪ್ಪ ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ!

ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಕುಲುಕರ್ಚಿಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ವಯಸ್ಸು ಮೂವತ್ತರ ಹತ್ತೆತ್ತಿರ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಗಂಡನಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ವಿದ್ಯಾವಂತೆ! ಬಹಳ ಬಡತನ. ಸಂಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆ. ನೊದಲೇ ಯುದ್ಧಕಾಲ. ಮೇಲಾಗಿ ತಿನ್ನುವವರೂ ಬಹಳ. ಎರಡು ಹೊತ್ತು ರೊಟ್ಟಿಚಟ್ಟಿ ತಿಂದು- ಕೈಗೊಂಡು ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸಂಚಕಾರ. ಅತ್ತೆ

ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನೆಗೆಲಸವಷ್ಟನ್ನು ಅವಳೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೈಗುಳ....ಹೊಡತ. ಅನ್ನ ಹಾಕುವುದು ಬಿಟ್ಟೆಯೇ! ನೀರಿನ ಕಷ್ಟವಂತೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು. ಎರಡು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಭಾವಿಯಿಂದ, ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ನೀರೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವಳೇ ಸೇದಿ ಹೊರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ ಸೀರೆಯನ್ನೇ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಉಡುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ! ಪಾಪ! ಗಂಡನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಹಣಬರಬೇಕು! ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅದೃಷ್ಟ ಗರ್ಭವತಿಯಾದಳು! ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು!....ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತಹ ಮನೆಯ ಆಳು ಸಿಗಬಹುದೇ! ಇದು ನಾಲ್ಕುವರೆ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಕೊನೆಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಳು....ನನ್ನ ತಂಗಿದುರಾತ್ತರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದು. ಒದ್ದಾಡಿ, ಒದ್ದಾಡಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳು.... ಅಯ್ಯೋ, ನಾನು ಇದ್ದೂ ಇದ್ದೂ. ಅವಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಾರದೆ ಹೋದೆನೆ!!

“ನೀವು ಅಂಥಹ ನಿರ್ಗತಿಕನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದೀಕೆ” ತಂದೆಗೆ ನಾನು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಹಾಕಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ.

“ನನಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವ ಚೈತನ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಯಾವುದಾದರೂ ಒಡವೆ ಮಾರಿ ಹಣ ತೆರಬೇಕಾಗಿತ್ತು”

“ನನಗೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಡತನವಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ”

“ಹಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ನೀವು ಮದುವೆ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮದೇನು ಗಂಟು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓದಿಸಿ, ಅವಳ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಅವಳು ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅವಳೇ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೀವು ಕಂಡೂ ಕಂಡೂ ಅವಳನ್ನು ಈ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿದ್ದೀಕೆ?”

“ಬೆಳೆದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾದೀತು? ನಾಲ್ಕು ಜನ ಏನನ್ನು ವರು! ಮೇಲಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ನಾವು

ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಮೈ ನೆರೆಯುವದರೊಳಗಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ-
ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ರೂಢಿಯಿದೆ”

“ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಹಾಳಾಯಿತು. ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ತಂದೆಗೆ, ಪ್ರಪಂಚದ
ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಅವರು ಅಜನ್ಮ ಪರ್ಯಂತರವೂ
ಸುಖವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅಸ್ತಿವಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು
ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಆತನಿಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾದರೆ, ತನ್ನ
ಮಕ್ಕಳ ಭಾವೀ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡುವಂಥಹ ಯಾವ ವಿಧವಾದ
ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಹ
ಮಕ್ಕಳು, ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಭಾವೀ
ಜೀವನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು
ತಂದೆಯ ಧರ್ಮ. ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಮಾಡಲಸಾಧ್ಯವಾದ ತಂದೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದ
ನಿಯಮಗಳಿಗೂ ಒಳಪಡದ ತಂದೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ; ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಪಶು.
ಧರ್ಮದ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲೂ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ನೀವು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದ ನನ್ನ
ತಂಗಿಯನ್ನು, ನುಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಅವಳನ್ನು ಅಜನ್ಮ ಪರ್ಯಂತರವೂ
ಅತಿದಾರುಣವಾದ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೂ ಗುರಿ-
ಮಾಡಿ, ಅವಳು ಆತ್ಮಹತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಿರಿ.
ಇದಕ್ಕೂ ಖೂನಿಗೂ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಲಲಿತೆಯನ್ನು
ಕೊಲೆ ಮಾಡಿರುವಿರಿ.

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ
ನನಗಾದರೂ ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿದ್ದರೆ, ನಾನು, ಅವಳು ತನ್ನ
ಅಪ್ರಯೋಜಕ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಡುವ ಹಾಗೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅನಂತರ
ಅವಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಓದಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.
ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಬಾಲವಿಧವೆಯರೂ, ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿ-
ರುವವರೂ ಇಲ್ಲವೆ? ಮೇಲಾಗಿ ನಾನೂ ಸಹ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ,
ಬದುಕು ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅವಳಿಗೆ, ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ ಹಾಕಿ, ಹೇಳಿ
ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಮ್ಮಪ್ಪನು ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನಾದರೂ ಉಚ್ಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ಉಂಟೆ? ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಅಕ್ಕನೊಬ್ಬಳು “ಛಾ, ಖೋಡಿ! ಏನು ಅನಿಷ್ಟ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ? ಅವಳಿಗೇನು ಕಮ್ಮಿ! ವುಣ್ಯವಂತೆ, ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಆ ವುಣ್ಯ?”

ನಾನು ಪಣೆಹಣೆ ಜಜ್ಜಿಕೊಂಡೆ.

ಅನಂತರ ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮಗುವು ಹೇಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದೆ. ಅದು ಒಂದು ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ. ಸಾಕಷ್ಟು ಆರೈಕೆಯಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕೋ, ಐದೋ ರೋಗಗಳಾದರೂ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡಿಸಲು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಚೈತನ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ, ಅದನ್ನು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಡಾಕ್ಟರರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ಅವರು ‘ಈ ಮಗುವು ಬದುಕುವುದು ಕಷ್ಟ-ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆರೈಕೆಯನ್ನೇ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಮಗುವನ್ನು ನರಳಿಸಿ ನರಳಿಸಿ ಸಾಯಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಚುಕಿ ಸಾಯಿಸಿ ಬಿಡುವುದು ಮೇಲು’ ಎಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೀನಾಮಾನವಾಗಿ ಅಲ್ಲಗಳೆದರು. ‘ನಾನಲ್ಲ ಇದರ ತಂದೆ.....’ ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದೆ.

ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವೂ, ನೀರಿಕ್ಕಿಸಿದಂತೆ, ಸತ್ತುಹೋಯಿತು.

ಈಗ ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನು ಬೇರೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಗುವುದು ಬಲು ಸುಲುಭ ತಾನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಿರಲೂ ಬಹುದು. ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೂ ಮದುವೆ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು! ಅಯ್ಯೋ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನವೇ!!

ಕೃಷ್ಣ, ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಮುದುಕನಾದ ನಮ್ಮಪ್ಪನು, ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಮದುವೆಯಾಗದೆ, ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಂದೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮಗಳೆಲ್ಲರ ಜೀವನವು ಎಷ್ಟು ಸುಖಮಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡು. 'ಹಾಸಿಗೆಯಿದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚು' ಎಂಬ ನಾಣ್ಣು ಡಿಯನ್ನು ಮರೆತು, ತನಗೆ ಬರುವ ಸಂಬಳವು ಇದ್ದ ಜನಕ್ಕೇ ಸಾಲದೆಯಿರಲು, ತಿರುಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆಯ ಬಹುದಾದ ಭಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರ ಹೇರಿದರೆ ಆದಕ್ಕೆ ಏನುಗತಿ ಕಾದಿರುವುದೋ, ಅದೇ ಗತಿ ಅವನಿಗೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ. ದೂರಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಬರೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಪುನು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡನಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮನ್ನೂ ಸರ್ವ ನಾಶಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದನು. ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಇಂತಹ ಮುದುಕರ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಜೇಗನೆ ನಾಶ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ನಮಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ!

ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದುದು ಅವನ ತಪ್ಪು; ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಬೇಕಾದುದು ನಾವು! ಹೇಗಿದೆ ನೋಡು, ಪ್ರಸಂಚದ ನ್ಯಾಯ, ದೇವರ ನ್ಯಾಯ!!

(ಡಿಸೆಂಬರ್, ೧೯೪೪, 'ಪ್ರಜಾಮತ' ಪೆಂಗಳೂರು)

ಫೋಟೋಗ್ರಾಫಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಸರಕುಗಳಿಗೆ

★
ಇನರಿಗೆ ಬರೆಯಿರಿ

ಅಥವಾ
ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ

ಶಾಖೆ:- ೫೪, ಸುಬೇದಾರ್
ಭದ್ರವೋಡ್,

ಬೃಂದಾವರ್, ಕಿಂಗ್ಸ್ ವೇ, ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ - ದ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ದಕ್ಕನ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಜನ್ಸೀಸ್

ಜೇಮ್ಸ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ - ದ.

ಪೇಂಟ್ಸ್, ಎನೇಮಲ್ಸ್, ವಾರ್ನಿಷ್ಸ್, ಫಿನಾಯಲ್ಸ್,
ಟರಪೆಂಟೈನ್ ಮುಂತಾದ ಸರಕುಗಳ
ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರರ್ಸ್
“ಮ್ಯಾಕ್ ಸನ್ ಡಾಗ್ ಬ್ರಾಂಡ್” ಫಿನಾಯಲನ್ನು

ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಕೇಳಿರಿ

★ ಎಲ್ಲ ವಿಧನಾದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ★

ಲಾಹೋರಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್
ಮತ್ತು ಗೌರ್ಮೆಂಟ್ ಲೈಸೆನ್ಸಡ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ಸ್,

ರಾ ಯಿ ಚೂ ರ್

ಇವರಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿ

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್:— ಗುಲಬರ್ಗಾ

ಸ್ವೇತನರಿ, ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಕಾಗದಗಳು, ಮತ್ತು
ವಿಶೇಷ ಹಾಗೂ ಅಂದಚೆಂದದ ವಿನಾದ
ಆ ಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ
ಮಲಯ ರಾಮುಲು

ಶಾಸನಂ. ೧೩೯೫, ಜನರಲ್ ಬಜಾರ್ ಸಿಕೆಂದರಾಬಾದ್-೨.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುವುದನ್ನು ಮರೆಯದಿರಿ

● ನಿಮ್ಮ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಸಾಮಾನುಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ●

ಶ್ರೀ ರಾಮ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್

ಜನರಲ್ ಬಜಾರ್, ಸಿಕೆಂದರಾಬಾದ್ - ೨.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿರಿ.

ನಿಮಗೆ ಶುಚಿರುಚಿಯಾದ ಹಾಗೂ

ಆತ್ಮತ್ತಮ ಶಾಖಾಹಾರ ಬೇಕೆ?

ಜೈಹಿಂದ್ ಹೊಟೆಲ್

(ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್)

ಸ್ವೇಷನ್‌ರೋಡ್, ಸಿಕೆಂದರಾಬಾದ್ - ೨.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅವಶ್ಯ ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಪಡೆಯಿರಿ

